

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vuoden 1996 alusta voimaan tulleeseen kansaneläkejärjestelmän uudistukseen liittyen eräitä teknisiä muutoksia kansaneläke- ja työeläkejärjestelmään. Esitys sisältää ehdotukset kansaneläkelain ja 14 muun lain muutoksiksi.

Vuoden 1997 alusta kansaneläkkeestä poistuu lisäosaa ja pohjaosaa koskevat nimitykset. Eräät sosiaalivakuutusetuudet on kytketty kansaneläkkeen saamiseen tai kansaneläkkeen määrää on käytetty perustana arvioitaessa etuuden tasoa. Sen vuoksi tarkistetaan eläkkeensaajien asumistukea, hoitotukea ja rintamalisää koskevia vastaavia säännöksiä. Kansaneläkkeen rakenteen muuttamisen johdosta on myös muita lakeja vastaavasti tarkistettava siten, ettei rakenteen

muutos muuttaisi etuuden luonnetta. Tällaiset muutokset, jotka ovat lähinnä teknisiä, tehdään myös sotilasavustusjärjestelmään ja työeläkejärjestelmän perhe-eläkejärjestelmään.

Kansaneläkeuudistuksen vaiheittaiseen voimaantuloon liittyen vanhan kansaneläkkeen alentamissäännöksiä tarkistettaisiin siten, ettei eläkkeen määrä tarpeettomasti vaihtelisi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1997 alusta. Kansaneläkkeen pohjaosaa alennetaan kuitenkin helmikuun alusta 1997.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	5
1. Johdanto	5
2. Nykytila	5
2.1. Kansaneläkelaki	5
2.2. Eläkkeensaajan hoitotuki ja vammaistuki	5
2.3. Eläkkeensaajien asumistuki ja yleinen asumistuki	6
2.4. Rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä	6
2.5. Perhe-eläke	6
2.6. Ulkomailta maksettavien etuuksien ottaminen tuloina huomioon kansaneläkettä määrättäessä	6
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	6
3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	7
3.2. Keskeiset ehdotukset	7
4. Esityksen vaikutukset	9
4.1. Eläkejärjestelmän kustannukset	9
4.2. Organisatoriset ja henkilövaikutukset	9
4.3. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	9
5. Asian valmistelu	9
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1. Lakiehdotusten perustelut	10
1.1. Kansaneläkelaki	10
1.2. Kansaneläkelain muuttamisesta annettu laki	14
1.3. Eläkkeensaajien asumistukilaki	14
1.4. Perhe-eläkelaki	16
1.5. Rintamasotilaseläkelaki	18
1.6. Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä	19
1.7. Vammaistukilaki	19
1.8. Sotilasavustuslaki	19
1.9. Kuntoutusrahalaki	20
1.10. Kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annettu laki	20
1.11. Asumistukilaki	20
1.12. Asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettu laki	20
1.13. Työntekijäin eläkelaki	20
1.14. Valtion perhe-eläkelaki	21
1.15. Työmarkkinatuesta annettu laki	21
3. Voimaantulo	21

4.	Säätämisyjärjestys	21
	LAKIEHDOTUKSET	22
1.	Laki kansaneläkelain muuttamisesta	22
2.	Laki kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	27
3.	Laki eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta	28
4.	Laki perhe-eläkelain muuttamisesta	31
5.	Laki rintamasotilaseläkelain muuttamisesta	35
6.	Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain muuttamisesta	37
7.	Laki vammaistukilain 1 ja 8 §:n muuttamisesta	37
8.	Laki sotilasavustulain muuttamisesta	38
9.	Laki kuntoutusrahalain muuttamisesta	39
10.	Laki kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	40
11.	Laki asumistukilain 1 ja 2 §:n muuttamisesta	40
12.	Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	41
13.	Laki työntekijäin eläkelain 4 a ja 8 §:n muuttamisesta	41
14.	Laki valtion perhe-eläkelain 3 ja 6 §:n muuttamisesta	42
15.	Laki työmarkkinatuesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	43
	LIITE	44
	Rinnakkaistekstit	44
1.	Laki kansaneläkelain muuttamisesta	44
2.	Laki kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	55
3.	Laki eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta	56
4.	Laki perhe-eläkelain muuttamisesta	62
5.	Laki rintamasotilaseläkelain muuttamisesta	70
6.	Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain muuttamisesta	74
7.	Laki vammaistukilain muuttamisesta	75

8.	Laki sotilasavustuslain muuttamisesta	76
9.	Laki kuntoutusrahalain muuttamisesta	78
10.	Laki kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	79
11.	Laki asumistukilain 1 ja 2 §:n muuttamisesta	80
12.	Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	81
13.	Laki työntekijäin eläkelain 4 a ja 8 §:n muuttamisesta	82
14.	Laki valtion perhe-eläkelain 3 ja 6 §:n muuttamisesta	83

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Hallitusohjelmaan liittyen kansaneläke muutettiin kokonaan työeläkevähenteiseksi 1 päivästä tammikuuta 1996 joulukuussa 1995 annetulla kansaneläkelain muutoksella (1491/95), jäljempänä vuoden 1995 muutoslaki. Uudistus pohjautui hallituksen esitykseen (HE 119/95 vp) kansaneläkejärjestelmän uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Vuoden 1996 aikana kansaneläkkeeseen on kuulunut vielä lisäosa ja pohjaosa, mutta vuonna 1996 alkavissa eläkkeissä myös pohjaosa on ollut eläkevähenteinen. Tämän johdosta Kansaneläkelaitos on vuoden 1996 aikana vahvistanut vielä erikseen oikeuden kansaneläkkeeseen ja sen määrä on voinut olla nolla. Vuoden 1997 alussa lisäosa ja pohjaosa poistuvat kansaneläkkeestä. Koska pelkkiä eläkeoikeuksia ei enää vahvisteta, eläkkeensaajien asumistuen, hoitotuen ja rintamalisän saamisedellytyksiä tarkistetaan. Lisäosa ja pohjaosa poistuvat myös perhe-eläkelaista ja eräistä muista laeista. Samassa yhteydessä muutetaan ulkomailta maksettavien eläkkeiden ottamista tuloina huomioon kansaneläkettä ja leskeneläkettä määrättäessä. Lisäksi eräisiin muihin lakeihin tehdään teknisiä tarkistuksia.

2. Nykytila

2.1. Kansaneläkelaki

Vuoden 1996 aikana kansaneläkelain (347/56) mukaiseen kansaneläkkeeseen on kuulunut vielä lisäosa ja pohjaosa, mutta vuonna 1996 alkavissa eläkkeissä pohjaosa on eläkevähenteinen ja sen määrä voi olla nolla työeläkkeen ylittäessä yksinäisellä henkilöllä I kuntakalleusryhmässä 5 188 markkaa kuukaudessa, II kuntakalleusryhmässä 4 973 markkaa kuukaudessa sekä puolisoilla I kuntakalleusryhmässä 4 564 markkaa kuukaudessa ja II kuntakalleusryhmässä 4 380 markkaa kuukaudessa. Tässä tarkoitetut luvut on ilmoitettu vuoden 1996 tasossa.

Ennen vuotta 1996 alkaneissa eläkkeissä pelkkää pohjaosaa saaneilta pohjaosa on pienentynyt 60 markalla, eli 386 markkaan kuukaudessa. Pelkkää pohjaosaa on saanut henkilö, jonka työeläketulot ovat ylittäneet yksinäisellä henkilöllä I kuntakalleusryhmässä 4 413 markkaa kuukaudessa, II kuntakalleusryhmässä 4 198 markkaa kuukaudessa sekä puolisoilla I kuntakalleusryhmässä 3 789 markkaa kuukaudessa ja II kuntakalleusryhmässä 3 605 markkaa kuukaudessa. Vuoden 1996 jälkeen kansaneläke pienenee 20 % vuodessa vuonna 1996 maksetun alennetun pohjaosan määrästä. Ne jotka ovat saaneet myös lisäosaa ennen vuotta 1996, ovat saaneet täysimääräistä 446 markan suurista pohjaosaa, eli heidän pohjaosaansa ei ole alennettu.

2.2. Eläkkeensaajan hoitotuki ja vammaistuki

Kansaneläkelain 30 a §:n mukaan eläkkeensaajien hoitotuen myöntäminen on sidottu kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen, vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen tai oikeuteen näihin eläkkeisiin. Hoitotuen tarkoituksena on tukea ja edistää sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan kotona asumista ja siellä tapahtuvaa hoitoa sekä korvata hänelle sairaudesta tai vammasta aiheutuvia erityiskustannuksia. Hoitotuen saaminen edellyttää jokapäiväisessä elämässä tarvittavien toimintojen heikkenemistä.

Vammaistukilain (124/88) mukaan vammaistukea voi saada 16—64 vuotias Suomessa asuva henkilö, joka ei saa edellä mainittuja eläkkeitä eikä myöskään työeläkejärjestelmästä myönnettävää täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä. Vammaistuen tarkoituksena on tukea taloudellisesti muiden kuin eläkkeellä olevien työikäisten vammaisten selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, työssä ja opiskelussa. Vammaistukea maksetaan henkilölle, jonka

toimintakyky on alentunut, sairaudesta tai vammasta johtuvan haitan, tarvittavan avun, palvelusten ja erityiskustannusten korvaamiseksi.

2.3. Eläkkeensaajien asumistuki ja yleinen asumistuki

Eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea on maksettu eläkkeen lisänä lain 1 §:n mukaan kansaneläkkeen, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen ja rintamasotilaseläkkeen saajille. Kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavalle asumistuki maksetaan vasta 65-vuoden iän täyttämisestä lukien. Asumistuen tavoitteena on pienituloisten eläkkeensaajien asumismenojen alentaminen. Asumistuen määrään vaikuttavat asumiskustannukset, perhesuhteet, vuositulo ja omaisuus. Myös kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen lisäosa on otettu asumistukea määrättäessä asumistukitulona huomioon.

Asumistukilain mukainen yleinen asumistuki on asumisen tarveharkintainen tukimuoto ja sen tavoitteena on asumismenojen vähentäminen ja kohtuullisen asumistason turvaaminen ja edistäminen. Yleistä asumistukea ei ole pääsääntöisesti saanut henkilö, joka on kuulunut eläkkeensaajien asumistuen piiriin.

2.4. Rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä

Rintamasotilaseläkelain (119/77) mukainen rintamalisä on vakiomääräinen kansaneläkkeen saajalle maksettava lisä. Lisäksi edellytetään, että henkilölle on myönnetty rintamasotilastunnus, rintamapalvelutunnus, rintamatunnus tai veteraanitunnus. Rintamalisä on yleinen tunnustus kaikille Suomen sodissa palvelleille.

Rintamasotilaseläkelain mukaisen ylimääräinen rintamalisän tavoitteena on tukea pientä työeläkettä saavien veteraanien toimeentuloa. Ylimääräistä rintamalisää on maksettu rintamalisänsaajalle, joka on saanut kansaneläkkeen lisäosaa ja sen määrä on ollut 25 % kansaneläkkeen lisäosan määrästä. Ylimääräisen rintamalisän markkamäärä sidottiin 1 päivänä tammikuuta 1996 voimaan tulleiden lainmuutosten yhteydessä 1 päivästä tammikuuta 1997 lukien maksettavan kansaneläkkeen määrään siltä osin kuin se vastaa aikaisempaa lisäosan määrää.

2.5. Perhe-eläke

Perhe-eläkelain (38/69) mukainen yleinen perhe-eläke turvaa perheen vähimmäistoi-meentuloa puolison tai huoltajan kuoleman jälkeen. Perhe-eläkkeenä maksetaan edunjättäjän kuoleman johdosta leskeneläkettä ja lapseneläkettä. Leskeneläke koostuu kuuden kuukauden ajalta edunjättäjän kuolemasta maksettavasta alkueläkkeestä ja sen jälkeen maksettavasta jatkoeläkkeestä. Lesken alkueläkkeenä maksetaan pohjaosa ja vähintään vakiomääräinen lisäosa. Jatkoeläkkeenä voidaan maksaa pohjaosa, tulosidonnaista lisäosaa ja asumistukea. Lapseneläkkeeseen kuuluu vakiomääräinen perusmäärä ja perhe-eläkevähenteinen täydennysmäärä.

2.6. Ulkomailta maksettavien etuuksien ottaminen tuloina huomioon kansaneläkettä määrätessä

Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) myötä kansaneläkelakia muutettiin vuonna 1993 niin, että kansaneläke suhteutetaan kansaneläkelain 25 b §:n mukaisesti Suomessa asuttuun aikaan. Koska Neuvoston asetus, jäljempänä EY:n sosiaaliturva-asetus (ETY) N:o 1408/71 rajoittaa eri jäsenmaiden eläke-etuuksien yhteensovittamista, ulkomailta saatua työeläkettä ei ole kansaneläkelain 26 §:n mukaan otettu huomioon kansaneläkkeen lisäosaa vähentävänä tulona. Vastaavat muutokset tehtiin myös perhe-eläkelakiin.

Sosiaaliturvasopimusten tarkoituksena on yhteensovittaa eri maiden sosiaaliturvajärjestelmät niin, että yhtäältä sopijamaiden alueella liikkuvat henkilöt pääsevät sosiaaliturvan piiriin ja toisaalta estetään etuuksien päällekkäisyys ja kaksinkertainen vakuutusmaksuvelvollisuus. Sopimuksissa on yleensä vastavuoroisesti luovuttu kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvien odotusaikojen tai kansalaisuutta taikka etuuksien ulkomaille maksamista koskevien säännösten soveltamisesta.

Myös Suomen solmimissa sosiaaliturvasopimuksissa toisessa sopimusmaassa asuvalle sopimusmaan kansalaiselle, joka on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa kolme vuotta, voidaan myöntää kansaneläke samalla tavoin kuin Suomen kansalaisellekin. Vastaavasi kansaneläke myönnetään sopimuksen perusteella sopimuspuolen alueella asuvalle eläkkeensaajalle.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Koska kansaneläke on 1 päivästä tammikuuta 1996 muuttunut kokonaan eläkevähenteiseksi, on laeista poistettava lisäosaa ja pohjaosaa koskevat maininnat ja selkiytettävä kansaneläkejärjestelmän ja siihen liittyvien etuusjärjestelmien välistä suhdetta.

Koska kansaneläkettä ei enää vuoden 1997 alussa makseta kaikille eläkkeensaajille, kansaneläkkeen pohjaosaan sidottujen etuuksien myöntöedellytyksiä tarkistetaan. Lisäosan ja pohjaosan poistuttua tehdään lakeihin lähinnä teknisiä tarkistuksia.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Eläkkeensaajien hoitotuki ja vammaistuki

Kansaneläkejärjestelmän rakenteen muuttamisen johdosta osa eläkkeensaajista jäisi eläkkeensaajien hoitotukijärjestelmän ulkopuolelle, vaikka he muutoin täyttäisivät kansaneläkelain mukaisen hoitotuen saamisedyllätykset. Sen vuoksi lakia ehdotetaan tarkennettavaksi tältä osin.

Eläkkeensaajien hoitotuen saaminen ehdotetaan sidottavaksi alle 65-vuotiailla kansaneläkelain tai ansioeläkejärjestelmän mukaisen täyden työkyvyttömyyseläkkeen tai yksilöllisen varhaiseläkkeen saamiseen. Henkilölle, joka on täyttänyt 65 vuotta hoitotuki voitaisiin myöntää ilman eläkkeen saamisedyllätystä.

Henkilöllä ei ole nykyisin oikeutta vammaistukeen, jos hän saa kansaneläkejärjestelmästä sellaista eläkettä, johon voi liittyä eläkkeensaajien hoitotuki, tai ansioeläkejärjestelmän mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä. Eläkkeensaajien hoitotukeen ehdotettujen muutosten johdosta alle 65-vuotiaat kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavat eivät saisi enää eläkkeensaajien hoitotukea, vaan he siirtyisivät vammaistuen piiriin.

Eläkkeensaajien asumistuki ja yleinen asumistuki

Kansaneläkejärjestelmän rakenteen muuttamisen johdosta osa eläkkeen hakijoista jäisi asumistukijärjestelmien ulkopuolelle, vaikka heidän tulonsa oikeuttaisivat eläkkeensaajien asumistuen saamiseen. Jotta näin ei tapahtuisi, ehdotetaan lakia muutettavaksi niin, että eläkkeensaajien asumistukeen olisi oikeus kaikilla Suomessa asuvilla 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä sekä laissa määritellyillä eläkkeillä tai muilla korvauksilla saavilla henkilöillä.

Kansaneläkejärjestelmän rakenteen muuttamisen seurauksena aikaisempaa pohjaosaa vastaava tulo-osuus tulee asumistukeen vaikuttavaksi tuloksi. Jotta eläkkeensaajien asumistuki ei tästä syystä pieneneisi, on asumistuen tuloarajoa vastaavasti korotettava. Tämän vuoksi ehdotetaan, että yksinäisen asumistuen tuloarajaa korotetaan pohjaosan määrällä. Samoin korotettaisiin asumistuen tuloarajaa sellaisen naimisissa olevan henkilön kohdalla, jonka puolisoilla ei ole oikeutta asumistukeen. Jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen, korotetaan heidän yhteisten tulojensa tuloarajaa kaksinkertaisella pohjaosan määrällä.

Eläkkeensaajien asumistukeen ehdotettujen muutosten johdosta oikeutta yleiseen asumistukeen ei olisi 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä eikä henkilöllä, joka saisi eläkkeensaajien asumistukilaissa mainittua muuta etuutta, jos kyseessä on yhden hengen ruokakunta tai yhdessä asuvat avio- tai avopuolisot. Muiden ruokakuntien osalta eläkkeensaajien asumistukeen oikeutetuilla säilyisi edelleen valintaoikeus yleisen asumistuen ja eläkkeensaajien asumistuen välillä. Asumistukilakia tarkistetaan kuitenkin siten, että eläkkeensaajien asumistuen ja yleisen asumistuen yhteensovitus säilyy nykyisellään eikä tuensaajia tämän johdosta siirry tukijärjestelmästä toiseen.

Rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä

Kansaneläkejärjestelmän rakenteen muuttamisen johdosta rintamalisä ehdotetaan

muutettavaksi itsenäiseksi kansaneläkkeen saamisesta riippumattomaksi etuudeksi, joka voitaisiin myöntää pelkästään rintamasotilaseläkelain mukaisen tunnuksen saaneelle henkilölle. Ylimääräiseen rintamalisän saamisedellytyksiin tai määrään ei ehdoteta muutoksia.

Perhe-eläke

Koska pohjaosa ja lisäosa poistuvat kansaneläkejärjestelmästä, ehdotetaan leskeneläkkeen osien nimitykset muutettavaksi yhteneväisiksi lapsaneläkkeen osien nimitysten kanssa. Lisäksi ehdotetaan, että leskeneläkkeen kanssa voisi samanaikaisesti saada eläkkeensaajien hoitotukea tai rintamalisää niiden muututtua kansaneläkkeen saamisesta riippumattomiksi etuuksiksi.

Ulkomailta maksettavien etuuksien ottaminen tuloina huomioon kansaneläkettä määrättäessä

EY:n sosiaaliturva-asetuksen samanlaisten eläkkeiden yhteensovittamista koskeva kielto koskee vain työntekijälle tai yrittäjälle toisesta jäsenmaasta maksettavia saman henkilön vakuutukseen perustuvia eläkkeitä. Eräissä maissa vanhuuseläkkeen määrä voidaan laskea myös puolison vakuutusvuosien perusteella. On mahdollista, että henkilö saa eläkettä toisesta maasta omien vakuutusvuosien ja toisesta maasta puolison vakuutusvuosien perusteella, jotka voivat olla päällekkäisiä. Tällaisessa tilanteessa EY:n sosiaaliturva-asetus ja muun Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvan yhteensovittamista koskeva säännöstö sallii eläkkeen tuloksilukemisen kansaneläkkeessä.

Sosiaaliturvasopimuksiin perustuen toisessa sopimusmaassa asuvalle voidaan myöntää Suomesta kansaneläke. Nykyisten säännösten mukaan ulkomailta maksettavaa työ- tai kansaneläkettä ei voida lukea tuloksi kansaneläkkeessä jollei sopimuksessa ole tästä määräystä. Kun sen sijaan Suomen kansalaiselle, joka asuu muussa kuin sopimusmaassa, ei voida myöntää kansaneläkettä lainkaan, ovat esimerkiksi sopimusten perusteella kansaneläkettä saavat henkilöt huomattavasti paremmassa asemassa kuin muualla ulkomailla asuvat suomalaiset. Tilanne korjaantuisi, jos toisen maan eläke luettaisiin tuloksi kansaneläkkeessä.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan, että

myös ulkomailta maksettavat työ- tai kansaneläkkeet luettaisiin tuloksi kansaneläkettä määrättäessä, elleivät kansainväliset sopimukset sitä estä. Poikkeus koskee tällä hetkellä ainoastaan EY:n sosiaaliturva-asetuksessa säädettyjä tapauksia. Vastaavasti ehdotetaan, että perhe-eläkelain mukaisessa leskeneläkkeessä luettaisiin tuloksi myös ulkomailta maksettavat perhe-eläkkeet.

Kansaneläkkeen rakenteen muuttumisen aiheuttamat tekniset tarkistukset eräisiin muihin lakeihin

Eräät sosiaalivakuutusetuudet on kytketty kansaneläkkeen saamiseen tai kansaneläkkeen määrää on käytetty perustana arvioitaessa etuuden tasoa. Kansaneläkkeen rakenteen muuttumisen johdosta on myös näitä muita lakeja vastaavasti tarkistettava siten, ettei rakenteen muutos muuttaisi etuuden luonnetta. Tällaiset muutokset, jotka ovat lähinnä teknisiä, tehdään sotilasavustusjärjestelmään ja työeläkejärjestelmän perhe-eläkejärjestelmään.

Kansaneläkeuudistuksen vaiheittaisen voimaantulon tarkistaminen

Kansaneläkeuudistuksen vaiheittaisen voimaantulon mukaisesti henkilön saatua pelkkää pohjaosaa, pohjaosaa on alennettu vuoden 1996 alusta 60 markalla kuukaudessa. Vuoden 1996 jälkeen pohjaosaa vähennetään vuosittain vuoden 1996 tasosta 20 %:lla. Jos vuoden 1997 alussa työeläketuloilla laskettu kansaneläke olisi pienempi kuin mainitulla prosentilla alennettu eläke, maksetaan eläke vähintään 20 prosentilla alennettuna. Tämä periaate ilmaistiin vuoden 1995 muutoslain voimaantulosäännöksen 4 momentissa.

Vaiheittaisen voimaantulon johdosta kansaneläkkeen bruttomäärä pienenee vuosittain vuoden 1996 indeksitasossa noin 77 markalla kuukaudessa vuosien 1997—2001 alusta. Kun toisaalta kunkin vuoden alussa työeläkkeisiin ja kansaneläkkeisiin tehdään indeksikorotukset ja verotusperusteet muuttuvat, kokonaiseläkkeen nettomäärä yleensä kasvaa. Alhaisen inflaatiokehityksen vuoksi mahdollisuus joidenkin nettoeläkkeiden pienemiseen on olemassa silloin, kun indeksikorotukset jäävät hallituksen esityksessä arvioitua pienemmiksi. Tämän vuoksi vuoden 1995 muutoslain voimaantulosäännöksen toinen momentti ehdotetaan muutetta-

vaksi niin, että valtioneuvosto voisi tarkistaa mainittua 20 %:n määrää sellaisilla eläkkeensaajilla, joilla arvioidun kokonaiseläkkeen nettomäärä pienenesi enemmän kuin kansaneläkkeen vuotuisen vähennyksen määrä. Tässä tarkoitettu menettely ei estäisi kuitenkaan eläkkeen alenemista jo hyväksytyjen puolisolisan ja lapsikorotuksen poistumisen sekä muihin näihin rinnastettavien syiden johdosta.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Eläkejärjestelmän kustannukset

Eläkkeensaajien hoitotuen ja vammaistuen muutoksista aiheutuu vähäistä siirtymistä hoitotukimenoista vammaistukimenoihin. Asumistukijärjestelmän piiriin tulee tulorajojen tarkistamisesta johtuen vähäisessä määrin uusia tuen saajia. Näistä asteittain toteutettavista muutoksista aiheutuu lisäkustannuksia vuonna 1997 noin 5 miljoonaa markkaa. Tämän jälkeen lisäkustannukset kasvavat vuosittain tasaisesti siten, että siirtymäkauden jälkeen nykyisten pohjaosien poistuttua vuoden 2000 jälkeen lisäkustannukset ovat noin 19 miljoonaa markkaa vuodessa nykyrahassa arvioituna.

Rintamalisän myöntäminen itsenäisen etuutena ja ylimääräiseen rintamalisään tehtävät muutokset eivät aiheuta kustannuksia, koska uusien rintamatunnusten haku-aika on jo päättynyt. Leskeneläkkeen kerta-suoritukseen ei sisällyisi enää asumistukea. Eläkkeensaajien hoitotukea ja rintamalisää voitaisiin maksaa samanaikaisesti perhe-eläkkeen kanssa. Muutoksilla ei ole sanottavia kustannusvaikutuksia. Ulkomailta maksettavien etuuksien lukeminen tuloksi kansaneläkettä ja perhe-eläkettä määrättäessä säästää jossain määrin kansaneläkemenoja.

4.2. Organisatoriset ja henkilövaikutukset

Nyt ehdotettu muutos ei aiheuta uusia organisatorisia muutoksia. Kansaneläke- ja työeläkejärjestelmän välinen tehtäväjako on toteutettu vuoden 1995 muutoslain perusteella.

4.3. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Esitys selkiyttää kansaneläkejärjestelmän ja siihen liittyvien etuuksien välistä suhdetta. Muutos selkiyttää myös vammaistukea, eläkkeensaajien hoitotukea ja asumistukea sekä rintamalisää saavien henkilöiden asemaa. Kun eläkkeensaajien hoitotuki ja asumistuki on irrotettu kansaneläkkeestä, eläkkeensaajien hoitotuen ja eläkkeensaajien asumistuen piiriin pääsevät myös työeläkettä saavat 65-vuotta täyttäneet henkilöt. Rintamalisän myöntäminen kaikille rintamasotilaseläkelain mukaisen tunnuksen saaneille turvataan muuttamalla rintamalisä itsenäiseksi kansaneläkkeen saamisesta riippumattomaksi etudeksi. Ulkomailta maksettavien työ- tai kansaneläkkeiden lukeminen tuloksi kansaneläkettä määrättäessä ehkäisee päällekkäisten eläkkeiden maksamisen Suomesta ja ulkomailta.

Yksittäisen etuuden saajan asema ei kansaneläkejärjestelmän rakenteen muuttumisen johdosta heikkene, koska lain voimaantulo-vaiheessa maksetun etuuden saaminen turvataan niin kauan, kun etuuden saamisedellytykset ovat olemassa. Asumistukijärjestelmän osalta uudistuksella ei muuteta yleisen asumistuen ja eläkkeensaajien asumistuen välistä tehtävänjakoa.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Mukana valmistelussa ovat olleet myös ympäristöministeriö, Kansaneläkelaitos ja Eläketurvakeskus. Asiassa on kuultu myös Valtiokonttoria ja Kuntien Eläkevakuutusta.

Hyväksyessään vuoden 1995 muutoslakia koskeneen hallituksen esityksen eduskunta edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että kansaneläkkeiden ja työeläkkeiden yhteensovituksesta aiemmin hoidettu työkyvyttömyyseläkekäytäntöjen yhdenmukaisuus turvataan tarkoituksenmukaisilla järjestelyillä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 12 päivänä toukokuuta 1995 tekemällään päätöksellä asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on selvittää työkyvyttömyyseläkkeeseen liittyviä

ongelmia. Työryhmän on selvitettävä niin sanottuun työkyvyttömyyden jakamattomuuden periaatteen soveltamiseen liittyvät näkökohdat sekä eri eläkejärjestelmien työkyvyttömyysmääritelmien erilaisuus ja tarve niiden selkiyttämiseen. Lisäksi työryhmän tulee selvittää työkyvyttömyyseläkkeen aikana tehdyn työn vaikutukset eläkkeen karttumiseen sekä eläkkeen määrään ja jatkuvuuteen sekä tehdä selvityksensä perusteella tarpeelliset muutosehdotukset eläkelainsäädäntöön. Työryhmän tulee saada työnsä valmiiksi 31 päivään joulukuuta 1996 mennessä. Tässä työryhmässä on esillä eduskunnan esille otama kysymys työkyvyttömyyseläkekäytäntöjen yhdenmukaistamisesta ja sen varmistamisesta, ettei kansaneläkkeen pohjaosan

poistumisesta aiheudu ongelmia käsiteltäessä eläkkeenhakijan kokonaiseläketurvaa.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Esityksen käsittelyn yhteydessä tulee ottaa huomioon hallituksen esitys sosiaalivakuustustoimikuntaa koskevien kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 168/96/1996 vp). Tässä hallituksen esityksessä on ehdotettu muutoksia osittain samoihin pykäliin kuin tässä hallituksen esityksessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

20 §. Pykälässä säädetään kansaneläkkeenä maksettavista eläkkeistä. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkkeensaajien hoitotukea voidaan maksaa myös muun eläkkeen kuin kansaneläkkeensaajalle. Näin ollen henkilölle, jolla ei olisi työeläkkeen suuruuden perusteella oikeutta kansaneläkkeeseen, voitaisiin maksaa eläkkeensaajien hoitotukea.

22 a §. Pykälän 5 momentissa säädetään yksilöllisen varhaiseläkkeen puolittamisesta. Puolitettuna yksilöllisen varhaiseläkkeen saajalle on eläkkeensaajien hoitotuki ja rintamalisä maksettu myös puolittettuna. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yksilöllisen varhaiseläkkeen puolittamisen yhteydessä luovutaan hoitotuen ja rintamalisän puolittamisesta. Kun hoitotukea ei enää sidottaisi pelkästään kansaneläkkeen saamiseen ja rintamalisä maksettaisiin kaikille, joilla on siihen vaadittava tunnus, ei niiden puolittaminen olisi enää tarkoituksenmukaista. Ennen 1 päivää tammikuuta 1997 alkanee puolittettuna maksettavat hoitotuet ja rintamalisät muutetaan täytenä maksettaviksi lainmuutosten voimaantulosta lukien.

23 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi teknisiä muutoksia. Sana eläke muutettaisiin

etuudeksi, jotta eläkkeensaajien hoitotukeen voitaisiin soveltaa samoja asumisaikavaatimuksia kuin kansaneläkkeeseen. Samalla muutettaisiin sana vakuutettu henkilöksi.

24 §. Pykälän 3 momentissa säädetään täysimääräisen kansaneläkkeen määrä vuonna 1996. Asian sääntely ehdotetaan siirrettäväksi voimantulosäännöksen 7 momenttiin, joten 3 momentti kumottaisiin tarpeettomana.

25 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

25 a §. Pykälän 1 ja 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset. Lisäksi pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 3 momentti, jolla estettäisiin lykkäyskorotuksen maksaminen eläkkeensaajien hoitotukeen ja hoitotuen pienentäminen varhenuvähennyksellä. Säännös vastaisi nykyistä käytäntöä.

25 b §. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kansaneläkkeen suhteuttamisesta Suomessa asuttuun aikaan sellaisissa tapauksissa, joissa henkilö saa eläkkeensaajien hoitotukea muun etuuden kuin kansaneläkkeen perusteella ja hänelle myönnetään myöhemmin kansaneläke. Kansaneläke suhteutettaisiin Suomessa asuttuun aikaan käyttäen samaa suhteutuskerrointa kuin hoitotuessa on käytetty.

26 §. Ulkomailta maksettavien etuuksien

tuloksilukemisesta kansaneläkettä määrättäessä säädetäisiin pykälän 5 momentissa, joten pykälän 1 momentista siirrettäisiin ulkomailta maksettavien etuuksien tuloksilukemista koskevat säännökset ehdotettuun 5 momenttiin.

Pykälän 2 momenttia korjattaisiin siihen jääneen lainsäädäntöteknisen virheen vuoksi ja pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuva tekninen muutos.

Nykyisin asumisaikaan suhteutettua kansaneläkettä määrättäessä luetaan tuloksi ulkomailta maksettavista eläkkeistä valtioiden välisten järjestöjen palveluksen perusteella maksettavat omat ja perhe-eläkkeet, lakisäänteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen perusteella maksettavat omat ja perhe-eläkkeet sekä työperhe-eläkkeet. Määräyksistä aiheutuu kuitenkin epätarkoituksenmukaisia tilanteita mm. seuraavista syistä.

Eräissä maissa vanhuuseläkkeen määrä voidaan laskea perhe-eläkkeen tapaan puolison vakuutusvuosien perusteella. Siten henkilö saattaa saada eläkkeen toisesta maasta omien vakuutusvuosiensa ja toisesta maasta puolisonsa vakuutusvuosien perusteella, jotka voivat olla päällekkäisiä. Tällaisessa tilanteessa myös asetus 1408/71 sallii eläkkeiden tuloksilukemisen kansaneläkkeessä edellyttäen, että yhteensovittamisesta säädetään kansallisessa lainsäädännössä.

Edellä olevista syistä 5 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös ulkomailta maksettavat työ- ja kansaneläkkeet luettaisiin tuloksi kansaneläkettä määrättäessä, elleivät Suomea sitovat kansainväliset sopimukset sitä estä. Tällä hetkellä ainoat estävät määräykset sisältyvät EY:n sosiaaliturva-asetukseen, jonka mukaan toisen jäsenen eläkkeiden tuloksilukeminen vakuutus-aikaan suhteutetussa eläkkeessä ei ole mahdollista, kun työntekijälle tai yrittäjälle maksetaan toisesta jäsenmaasta saman henkilön vakuutukseen perustuvaa eläkettä.

Pykälän 7 momentissa mainittu viittaus kansaneläkelain 22 a §:n 7 momenttiin muutettaisiin viittaukseksi mainitun pykälän 5 momenttiin, jossa säädetään puolitetusta yksilöllisestä varhaiseläkkeestä.

Pykälän 9 momentissa säädetään täysimääräiseen pohjaosaan oikeuttavasta tulorajasta vuonna 1996 ja 10 momentissa eläkevähenteisen pohjaosan tarkistamisesta. Kun momentteja sovelletaan vain pohjaosaan vuonna

1996, momentit ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana ja asian sääntely siirrettäväksi voimaantulosäännöksen 7 momenttiin ja momentit kumottaviksi tarpeettomina.

30 a §. Eläkkeensaajien hoitotuen myöntäminen on nykyisin sidottu kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen, vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamiseen. Koska kaikki eivät enää saisi kansaneläkettä sen eläkevähenteisyyden vuoksi, ehdotetaan eläkkeensaajien hoitotuen saaminen sidottavaksi alle 65-vuotiaalle kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen tai työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaiseen tai muuhun vastaavaan työ- tai virkasuhteeseen perustuvaan tai kansanedustajain eläkelain taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain mukaiseen täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen tai yksilölliseen varhaiseläkkeeseen. Kuitenkin 65-vuotta täyttäneille hoitotuki voitaisiin myöntää ilman eläkkeen saamisedellytyksiä. Näin henkilöillä, joilla ei ole oikeutta vammaistukeen, säilyy mahdollisuus saada hoitotukea. Alle 65-vuotiailla kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavilla ei enää olisi oikeutta hoitotukeen, vaan he voisivat saada vammaistukea kuten nykyisin työeläkelakien mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavat.

Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi vammaistukea välittömästi ennen eläkkeelle jäämistä saaneen oikeus saada aina vähintään alin eläkkeensaajien hoitotuki. Vammaistukea saaneen oikeutta hoitotukeen ilman hoitotuen saamisperusteiden tutkimista ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, koska osalle vastaavan tasoisesti vammaisille eläkkeensaajille, jotka eivät ole saaneet vammaistukea ennen eläkkeen alkamista, hoitotukea ei ole voitu myöntää.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädetäisiin, että niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä ja samanaikaisesti eläkkeensaajien hoitotukea saavan eläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi, jatketaan hoitotuen maksamista niin kauan, kun hoitotuen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät. Siten eläkelajin muutos ei vaikuttaisi oikeuteen saada hoitotukea. Samalla nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi ja 5 momentti 6 momentiksi.

30 b §. Pykälässä säädettäisiin eläkkeensaajien hoitotuen suhteuttamisesta. Säännöksen 1 momentin mukaan hoitotuki suhteutettaisiin Suomessa asuttuun aikaan käyttäen samaa suhteutuskerrointa, jonka perusteella kansaneläke on laskettu, jos hoitotukea maksetaan kansaneläkkeen saamisen perusteella. Säännös vastaisi nykyistä käytäntöä.

Jos henkilölle ei makseta kansaneläkettä ja hän on täyttänyt hoitotuen alkaessa 65 vuotta, hänen hoitotukensa suhteutettaisiin Suomessa asuttuun aikaan laskemalla suhteutuskerroin 25 b §:n 3 momentin mukaisesti ja muissa tapauksissa sanotun pykälän 4 momentin mukaisesti. Asiasta säädettäisiin pykälän uudessa 2 momentissa, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi.

31 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan kansaneläkeuudistuksen vuoksi täsmennettäväksi siten, että momenttia sovellettaisiin nykyistä käytäntöä vastaavasti vain työkyvyttömyyseläkkeeseen muttei hoitotukeen. Samalla 3 momentissa mainitun hoitotuen nimi muutettaisiin eläkkeensaajien hoitotueksi.

32 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

32 a §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

39 b §. Kansaneläkelain 34 § on kumottu kuntoutuksuudistuksen yhteydessä kansaneläkelain muuttamisesta annetulla lailla (619/91), joten pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana maininta, että viivästyskorotusta ei makseta mainitun pykälän mukaisiin kuntoutusetuuksiin. Samalla pykälään tehtäisiin kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuva tekninen muutos.

42 b §. Nykyisin pykälän 1 momentissa määritellään laitoshoidon ajalta maksettava kansaneläkkeen enimmäismäärä. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi määritelmä laitoshoidon ajalta maksettavasta lykätystä tai varhennetusta vanhuuseläkkeestä. Jos henkilö saa lykättyä tai varhennettua vanhuuseläkettä, olisi momentissa mainittuja markkamääriä korotettava lykkäysprosentilla tai alennettava varhennusvähennysprosentilla, jotta laitoshoidon ajalta maksettava osuus vastaisi näiden eläkkeiden osuutta. Säännös vastaisi nykyistä käytäntöä.

Pykälän 3 momentissa säädetään lisäosa-saajalle laitoshoidon ajalta maksettavasta

lisäosasta vuonna 1996. Koska momenttia sovelletaan vain lisäosaan, momentti ehdotetaan kumottavaksi ja asian sääntely siirrettäväksi voimaantulosäännöksen 7 momenttiin.

45 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset. Kansaneläkelaitoksella on oikeus myöntää kansaneläke työeläkettä koskevan valituksen vireillä ollessa ja saada työeläkelaitokselta takaisin liikaa maksettu kansaneläke valituksen johdosta samalta ajalta myönnetystä työeläkkeestä.

74 c §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tämän lain 26 §:n 5 momentin ja kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta aiheutuva tekninen muutos.

79 §. Hautausavustusta koskenut kansaneläkelain 33 § ja kuntoutusetuuksia koskenut kansaneläkelain 34 § on kumottu, joten pykälän 2 momentista ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomina mainittuja etuuksia koskevat maininnat. Lisäksi hoitotuen nimi muutettaisiin eläkkeensaajien hoitotueksi.

87 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska henkilöllä on jo nykyisin oikeus saada itseään koskevat tiedot yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain (83/51) perusteella.

91 a §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälästä poistettaisiin vain vuonna 1996 voimassa oleva säännös, jonka mukaan kansaneläkkeensaajana pidettäisiin henkilöä, jolle on vahvistettu pelkkä oikeus kansaneläkkeeseen. Pelkän eläkeoikeuden osalta asian sääntely siirrettäisiin voimaantulosäännöksen 7 momenttiin. Samalla pykälässä mainittu hoitotuki muutettaisiin eläkkeensaajien hoitotueksi.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan, että pohjaosaa ja lisäosaa eläkevähenteiseksi kansaneläkkeeksi muutettaessa käytetään pääsääntöisesti niitä eläkkeen määrään vaikuttavia tietoja, joita Kansaneläkelaitoksella on hallussaan. Tietoina käytetään henkilön työeläke- ja korvaustietoja, tietoa perhesuhteista ja kuntaryhmästä. Pelkän pohjaosan saajalla työeläkkeet ja korvaukset otetaan huomioon sen suuruusina kuin niitä maksettaisiin 1 päivänä tammikuuta 1997. Perhesuhteiden ja kuntaryhmän vaikutus määräytyy myös edellä mainittuna ajankohtana olevien olosuhteiden mukaan. Joidenkin työeläkkeiden indeksillä korotettu määrä ei ole vielä tiedossa

eläkkeitä muodostettaessa. Kun tieto eläkkeen korottumisesta saadaan, Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus oikaista eläkkeen määrä 1 päivästä tammikuuta 1997 alkaen. Tällöin oikaistu voitaisiin tehdä ilman eläkkeensaajan suostumusta tai hakematta vakuutusoikeudelta kansaneläkelain 74 §:ssä tarkoitettua päätöksen poistamista.

Kansaneläkelaitoksella ei ole käytettävissä kaikkien pelkän pohjaosan saajien eläkkeen määräämisessä tarvittavia tietoja tai tiedot ovat puutteellisia. Tietoja ei ole esimerkiksi kaikista ulkomailta maksettavista eläkkeistä eikä kansaneläkelain 26 §:n 3 ja 6 momentissa tarkoitetuista eläkkeistä, jotka henkilö saisi, jos hän siirtyisi eläkkeelle 65 vuotta tai 67 vuotta täytettyään (ennakoitu eläke). Pohjaosa muutetaan näissä tapauksissa eläkevähenteiseksi eläkkeensaajan hakemuksesta, jolloin tiedot ulkomailta maksettavasta eläkkeestä selvitetään eläkkeensaajalta itseltään sekä ennakoidun eläkkeen määrä työeläkelaitokselta.

Lisäosan saajan eläkevähenteinen kansaneläke muodostetaan niiden tietojen perusteella, joiden mukaan lisäosa oli lainmuutoksen voimaantullessa maksussa.

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädetäisiin, että pohjaosan ja lisäosan eläkevähenteiseksi muuttaminen voitaisiin tehdä pääsääntöisesti antamatta asiasta päätöstä. Päätöksen antamiseen ei ole tarvetta, koska kaikilla nykyisillä lisäosan saajilla eläkkeen määräytymisperusteet ja määrä pysyvät ennallaan. Päätös annettaisiin kuitenkin erälle pelkän pohjaosan saajille ja aina eläkkeensaajan pyynnöstä. Kaikille eläkkeensaajille lähetettäisiin kuitenkin eläkkeen määrää koskeva ilmoitus vuoden 1997 alusta.

Voimaantulosäännöksen 4 momentissa säädetäisiin tämän lain 26 §:n 5 momentissa tarkoitettujen ulkomailta maksettavien etuuksien tuloksilukemisesta. Jos henkilö saa kansaneläkettä tämän lain voimaantullessa, luetaisiin edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettujen ulkomailta maksettavat etuudet tuloksi vasta, kun kansaneläke tarkistetaan kansaneläkelain 32 a §:n perusteella tulojen tai perhesuhteiden muututtua 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen. Ulkomailta maksettavat etuudet otettaisiin kuitenkin lainmuutoksesta lukien tuloksi silloin, kun alennetun kansaneläkkeensaaja hakee eläkkeensä muuttamista uuden lain mukaiseksi eläkevähenteiseksi kansaneläkkeeksi. Jos kansaneläke myönnetään tai tarkistetaan lainmuutoksen

voimaantuloa edeltävältä ajalta, ulkomailta maksettavat etuudet otettaisiin tuloksi lain voimaantulosta lukien. Näin ei kuitenkaan meneteltäisi silloin, kun kysymyksessä on tammikuun 1 päivänä 1994 voimaan tulleen pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen 27 artiklan mukaista pohjoismaisten peruseläkkeiden uudelleenlaskemista koskeva hakemus, joka on jätetty 2 päivänä tammikuuta 1996 tai sitä ennen. Kysymyksessä ovat tapaukset, joissa sopimuksen siirtymäsäännöksen mukaisen uudelleenlaskemishakemuksen käsittely on kestänyt yli vuoden. Uudelleenlaskettua eläkettä ei tämän momentin ensimmäisen virkkeen mukaan tarkisteta ulkomaan eläkkeen takia niissä tapauksissa, joissa uudelleenlaskeminen on suoritettu loppuun ennen tämän lain voimaantuloa. Olisi kohtuutonta tarkistaa eläke vain niissä tapauksissa, joissa uudelleenlaskemishakemuksen käsittely on hakijasta riippumattomasta syystä kestänyt yli vuoden. Näissäkin tapauksissa ulkomaan eläke luetaan tuloksi vasta, kun eläkettä seuraavan kerran tarkistetaan muusta syystä.

Henkilölle, joka on täyttänyt 65 vuotta ennen joulukuun 1 päivää 1984 ja joka on lykänyt vanhuuseläkkeen ottamista, maksetaan lykkäyskorotusta vain pohjaosaan kansaneläkelain 25 b §:n perusteella. Säännöksen 5 momentissa ehdotetaan, että kansaneläkkeensaajalle, jonka eläkkeeseen maksetaan lykkäyskorotettua pohjaosaa ja lisäksi lisäosaa, laskettaisiin eläkevähenteistä kansaneläkettä muodostettaessa uusi lykkäysprosentti, jota käytettäisiin myös myöhemmin kansaneläkettä tarkistettaessa. Uusi prosentti on laskettu siten, että henkilön kansaneläke lykkäyskorotuksineen säilyisi entisen suuruisena lain voimaantullessa.

Voimaantulosäännöksen 6 momentissa ehdotetaan, että jos eläkkeensaajien hoitotuki alkaa ennen tämän lain voimaantuloa, maksettaisiin hoitotukea lain voimaantulon jälkeenkkin siltä ajalta, jolta hoitotukea on myönnetty. Hoitotuki maksettaisiin niin kauan kuin hoitotuen saamisen edellytykset ovat olemassa lukuun ottamatta eläkkeen saamista. Hoitotukioikeus voidaan tarkistaa kansaneläkelain 31 §:n 3 momentin mukaisesti.

Voimaantulosäännöksen 7 momenttiin ehdotetaan lainsäädännön selkeyden vuoksi otettavaksi tässä laissa kumottavaksi ehdotetut säännökset, jotka ovat voimassa vain vuonna 1996. Tällaisia säännöksiä ovat kansaneläkelain 24 §:n 3 momentti, 25 a §,

26 §:n 9 ja 10 momentti, 42 b §:n 3 momentti ja 91 a §:ssä tarkoitettu pelkän eläkeoikeuden vahvistaminen.

Voimaantulosäännöksen 8 momentissa säädettäisiin laissa säädettyjen markkamäärien indeksitaso. Indeksitaso vastaisi kansaneläkeläissa esitettyjen markkamäärien aikaisempaa indeksitasoa ja vastaisi näin ollen sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, joka on voimassa vuoden 1981 maaliskuussa.

Voimaantulosäännöksen 9 momentin mukaan voitaisiin täytäntöönpanon edellyttämisiin toimenpiteisiin ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

1.2. Kansaneläkelain muuttamisesta annettu laki

Vuoden 1995 muutoslain voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan ennen 1 päivää tammikuuta 1996 alkaneiden pohjaosien määrää on alennettu 60 markalla kuukaudessa vuonna 1996, jolloin pohjaosan määrä on 386 markkaa kuukaudessa. Tällaista kansaneläkettä alennettaisiin työ- tai muun ansioeläkkeen määrästä riippuen vuoden 1997 helmikuun alussa enintään 20 %:lla vuonna 1996 maksetun pohjaosan määrästä ja samalla prosenttimäärällä edelleen seuraavina vuosina siten, ettei tällaista kansaneläkettä makseta enää vuoden 2000 jälkeen. Tämän johdosta kansaneläkkeen bruttomäärä pienenee 77 markalla kuukaudessa vuonna 1997. Markkamäärä vastaa vuoden 1996 kansaneläkeindeksin tasoa. Vuoden 1997 alussa työeläkkeisiin ja kansaneläkkeisiin tehdään indeksikorotukset. Jos indeksikorotukset ja veroperusteiden muutokset eivät kattaisi sanotun määrän mukaista kansaneläkkeen pienentämistä ja eläkkeensaajan kokonaisaläkkeen nettomäärä sen johdosta alenisi, ehdotetaan säännöstä muutettavaksi siten, että valtioneuvosto voisi tarkistaa edellä tarkoitettua vähennystä. Ehdotuksen mukaan pohjaosaa alennettaisiin voimassa olevasta järjestelmästä poiketen kunkin vuoden helmikuun alusta lukien, jotta eläkkeen määrä ei tarpeettomasti vaihtelisi.

1.3. Eläkkeensaajien asumistukilaki

1 §. Eläkkeensaajien asumistuen saamisen edellytyksiä ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkkeen muututtua eläkevähenteiseksi. Koska vuoden 1997 alusta kaikki eivät saisi enää kansaneläkettä, ehdotetaan, että eläk-

keensaajien asumistukeen olisi oikeus kaikilla Suomessa asuvilla, 65 vuotta täytäneillä henkilöillä, sekä 16 vuotta täytäneillä laissa määriteltävä eläkettä tai korvausta saavilla henkilöillä. Asumistukea maksettaisiin henkilölle, joka saa kansaneläkettä, rintamasotilaseläkettä tai perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä taikka työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua ja muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteen perustuvaa taikka kansanedustajain eläkelain (329/67) tai valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä.

Asumistukea maksettaisiin myös henkilölle, joka saa täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutusta koskevien erilakien tai sotilasvammalain perusteella jatkuvasti maksettavaa tapaturmaeläkettä, elinkorkea tai työkyvyttömyyseläkettä tai vuoden jälkeen liikennevahingon perusteella maksettua ansionmenetyksen korvausta. Jatkuvasti maksettavaksi ei katsota lyhyeltä sairaalassaolo-, kuntoutus- tai koulutusajalta maksettavaa tapaturmaeläkettä eikä liikennevakuutuksen perusteella maksettavaa työkyvyttömyyseläkettä eikä ansionmenetyksen korvausta, vaikka etuudet maksetaankin mainitulta ajalta täysimääräisinä. Täydellä korvauksella tarkoitetaan 100 prosentin korvausasteen perusteella maksettavaa etuutta. Ulkomailta maksettavia edellä mainittuja vastaavia etuuksia saavilla olisi myös oikeus asumistukeen.

Uudessa 4 momentissa säädettäisiin, että niissä tilanteissa, joissa työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä saavan eläke muuttuu 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi, asumistuen maksamista jatkettaisiin, jos asumistukea maksetaan välittömästi ennen alle 65 vuoden eläkeiän täyttämistä ja asumistuen saamisen edellytykset ovat tällöin muutoin olemassa. Eläkelajin vaihtumisella ei olisi merkitystä asumistuen saamiseen.

Osatyökyvyttömyyseläkettä saavalla sekä ansioeläkettä varhennettuna vanhuuseläkkeenä saavalla ja ansioeläkettä alle 65-vuotiaan vanhuuseläkkeenä saavalla ei olisi edelleenkaan oikeutta eläkkeensaajien asumistukeen.

Leskeneläkkeenä voitaisiin edelleenkin maksaa pelkästään asumistukea. Tätä kos-

keva säännös ehdotetaan siirrettäväksi 1 momentista uuteen 5 momenttiin.

Ehdotetut muutokset eivät laajentaisi eläkkeensaajien asumistuen piiriä nykyisestäään.

1 a §. Eläkkeensaajien asumistuki myönnettäisiin edelleenkin vain Suomessa asuvalle henkilölle. Kansaneläkettä myönnettäessä henkilön Suomessa asuminen ratkaistaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain (1573/93) mukaan. Koska eläkkeensaajien asumistuki voitaisiin maksaa muullekin henkilölle kuin kansaneläkkeensaajalle, ehdotetaan yhdenmukaisuuden vuoksi, että henkilön Suomessa asuminen asumistukea myönnettäessä ratkaistaisiin edellä mainitun lain perusteella myös niissä tapauksissa, joissa asumistukea tulisi maksettavaksi 65 vuotta täyttäneelle henkilölle tai muun eläkkeen kuin kansaneläkkeensaajalle. Tämän vuoksi lakiin otettaisiin uusi 1 a §. Vastaavan sisältöinen säännös on myös muissa etuuslaeissa, joissa Suomessa asuminen ratkaistaan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain mukaan.

2 §. Pykälän 3 momenttia täsmennettäisiin nykyistä käytäntöä vastaavaksi. Eläkkeensaajien asumistukea määrättäessä asumiskustannuksina hyväksyttäisiin vain Suomessa sijaitsevan vakinaiseksi katsottavan asunnon kustannukset.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi, koska asumistukea voitaisiin 1 §:n mukaan maksaa muullekin kuin eläkkeensaajalle.

3 §. Pykälän 3 ja 4 momenttia muutettaisiin, koska eläkkeensaajien asumistukea voitaisiin maksaa muullekin kuin kansaneläkkeensaajalle. Pykälän 4 momentin mukaan, jos molemmat puoliset saavat kansaneläkettä, leskeneläkettä tai työeläkettä taikka toinen puoliso kansaneläkettä ja toinen muuta 1 §:ssä tarkoitettua eläkettä tai korvausta tai molemmat puoliset ovat 65 vuotiaita, määrätään heille yhteinen asumistuki, joka maksetaan puoliksi kummallekin. Jos vain toinen puoliso saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä, määrättäisiin asumistuki tämän lain 5 §:n mukaan. Alle 65-vuotiaalle kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavalle ei edelleenkaan maksettaisi asumistukea. Jos tällaisen henkilön puolisolalla olisi oikeus asumistukeen, maksetaan asumistuki hänelle kokonaan varhennetun vanhuuseläkkeensaajan 65 vuoden iän täyttämiseen saakka. Säännös vastaa nykyis-

tä käytäntöä.

4 §. Nykyisin asumistukivuosituloksi luetaan vain kansaneläkkeen lisäosa. Koska pohjaosa ja lisäosa yhdistetään eläkevähenteiseksi kansaneläkkeeksi, otettaisiin kansaneläke kokonaan tuloksi asumistukea määrättäessä. Näin ollen täyteen asumistukeen oikeuttavaa tulorajaa ehdotetaan korotettavaksi ja pykälän 3 momenttia muutettavaksi. Asumistuki maksettaisiin täytenä, jos henkilön asumistukivuositulo ei ylittäisi 38 120 markkaa vuodessa. Naimisissa olevilla, jos toisella puolisolalla ei ole oikeutta asumistukeen, mainittu raja olisi 55 880 markkaa vuodessa ja jos molemmilla puolisoilla olisi oikeus asumistukeen raja olisi 61 240 markkaa vuodessa. Perhe-eläkelain mukaisesta leskeneläkkeestä asumistukivuosituloksi otetaan edelleen vain nykyistä lisäosaa vastaava täydennysmäärä, joten täyteen asumistukeen oikeuttavat tulorajat säilyisivät nykyisellään ollen henkilöllä, joka ei ole naimisissa 32 770 markkaa vuodessa ja puolisoilla 50 250 markkaa vuodessa. Markkamäärät vastaavat vuoden 1996 kansaneläkeindeksin pistelukua 1195.

5 §. Pykälässä säädettäisiin asumistuen määräämisestä niissä tapauksissa, joissa toinen puoliso saisi perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä ja toinen puoliso muuta tämän lain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai korvausta. Kummallekin puolisolalle määrättäisiin yhteisten tulojen ja asumiskustannusten perusteella oma asumistuki, josta maksettaisiin puolikas. Puolisoiden asumistukien määrät olisivat tällöin erisuuruiset johtuen edellä 4 §:ssä ehdotetuista täysimääräiseen asumistukeen oikeuttavista erilaisista rajoista.

6 §. Pykälän 1 ja 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi, koska asumistukea voidaan 1 §:n mukaan maksaa muullekin kuin eläkkeensaajalle. Lisäksi 1 momenttiin tehtäisiin kansaneläkkeen rakenteen ja perhe-eläkkeen nimikkeiden muuttamisesta aiheutuvat tekniset muutokset.

Koska eläkevähenteinen kansaneläke luetaan kokonaan tuloksi asumistuessa, pykälän 2 momentin 2 kohdasta poistettaisiin tarpeettomana maininta pohjaosasta. Koska uusia lapsikorotuksia, puolisolisiä ja koulutustukia ei enää myönnetä, ehdotetaan mainitusta kohdasta poistettavaksi myös näitä koskevat maininnat ja asia siirrettäväksi voimaantulosäännökseen. Sen perusteella maksussa olevia lapsikorotuksia, puolisolisiä ja koulu-

tustukia ei luettaisi tuloksi asumistukea määrättäessä. Ulkomailta maksettavat lapsikorotusta ja puolisolisää vastaavat etuudet luetaisiin kuitenkin tuloksi ehdotetun 12 kohdan perusteella.

7 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi, koska asumistukea voidaan 1 §:n mukaan maksaa muullekin kuin eläkkeensaajalle.

8 §. Koska asumistukea voidaan maksaa muullekin kuin eläkkeensaajalle, ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutettavaksi. Asumistuki tarkistettaisiin, jos asumistuensaajan puoliso alkaa saada 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai eläke lakkaa. Momentista ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi asumistuen tarkistaminen asumistuensaajan varhennettua vanhuuseläkettä saavan puolison äyittäessä 65 vuotta.

Uudessa 6 momentissa ehdotetaan, että asumistuki lakkautetaan, kun asumistuensaajan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu etuus lakkaa. Käytännössä asumistuen maksamiseen ei tule yleensä katkoksia. Etuuden lakatessa henkilöllä on yleensä oikeus asumistukeen joko ikänsä tai jonkin muun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun etuuden perusteella, joten asumistuen maksamista voidaan jatkaa, edellyttäen, että henkilöllä on kustannusten, tulojen ja muiden määräytymisperusteiden mukaan oikeus asumistukeen. Asumistukea ei kuitenkaan lakkauteta työkyvyttömyyseläkkeen tai työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi vann asumistuki tarkistetaan kuten nykyisin.

8 a §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi samoin perustein kuin 7 §:ssä on ehdotettu.

10 §. Kansaneläkkeen takaisinperintää koskevasta tarkastuslautakunnan päätöksestä on valitusoikeus vakuutusoihteuteen. Vastaavaa valitusoikeutta ei ole nykyisin eläkkeensaajien asumistuen takaisinperinnästä. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa kansaneläkkeen takaisinperinnästä on oikeus valittaa vakuutusoihteuteen, mutta ei sen sijaan samasta syystä johtuvasta asumistuen takaisinperinnästä. Näin ollen pykälän 1 momenttiin tulisi lisätä maininta valitusoikeudesta takaisinperintätapauksissa.

14 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus tietojen saantia koskevaan kansaneläkelain 87 §:ään, joka on ehdotettu kumottavaksi tarpeettomana.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan, että lain voimaantullessa maksussa olevat asumistuet

tarkistettaisiin tämän lain mukaisiksi vasta lain voimaantulon jälkeen tehtävän eläkkeensaajien asumistukilain 8 §:n mukaisen tarkistuksen yhteydessä. Tarkistusperusteeksi ei kuitenkaan katsottaisi sitä, että kansaneläkkeen rakenteen muuttuessa vuoden 1997 alussa, asumistukivuosituloksi luetaan myös nykyistä pohjaosaa vastaava osuus. Tarkistusta ei tehtäisi myöskään täyteen asumistueen oikeuttavan tulorajan korottamisen vuoksi. Näin ollen lain voimaantullessa maksussa olevat asumistuet maksettaisiin enintään seuraavaan määräaikaistarkistukseen saakka entisen suuruisena, jollei asumistukea ole tarkistettava sitä ennen esimerkiksi asumiskustannusten tai tulojen muuttumisen vuoksi.

Voimaantulosäännöksen 3 momentissa ehdotetaan, että maksussa olevaa lapsikorotusta, puolisolisää ja lesken koulutustukea ei edelleenkaan luettaisi tuloksi eläkkeensaajien asumistukea määrättäessä.

Voimaantulosäännöksen 4 momentissa säädettäisiin laissa säädettyjen markkamäärien indeksitaso. Indeksitaso vastaisi kansaneläkelaisissa esitettyjen markkamäärien aikaisempaa indeksitasoa ja vastaisi näin ollen sitä indeksin pistelukua, joka oli voimassa vuoden 1981 maaliskuussa.

Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan voitaisiin täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

1.4. Perhe-eläkelaki

14 §. Ehdotuksen mukaan eläkkeensaajien asumistukea ei enää otettaisi huomioon lesken kertasuorituksen määrää laskettaessa, kun kertasuoritusta maksetaan ennen 1 päivänä heinäkuuta 1990 kuolleen edunjättäjän jälkeen eläkettä saaneelle. Asumistukea ei ole alunperinkään otettu huomioon laskettaessa 1 päivänä heinäkuuta 1990 jälkeen leskeytyneen kertasuoritusta perhe-eläkelain 27 §:n 1 momentin mukaisesti.

Lisäksi ehdotetaan, että leskeneläkkeen pohjaosan nimike muutettaisiin perusmääräksi ja lisäosan nimike täydennysmääräksi. Uudet nimikkeet olisivat vastaavat kuin lapsaneläkkeessä.

15 a §. Pykälän 1—5 ja 8 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset. Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi vastaava tekninen muutos kuin kansan-

eläkelain 25 §:n 2 momenttiin. Lisäksi pykälän 7 momentin toinen virke ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska leskeneläkkeen asumistukeen sovelletaan vuoden takautuvaa hakuaikaa jo perhe-eläkelain 32 §:n 1 momentin, eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n 1 momentin ja kansaneläkelain 39 §:n 1 momentin perusteella.

15 b §. Pykälän 1, 5 ja 6 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset. Pykälän 3 momentin 11 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi samasta ajankohdasta voimaantulevaksi ehdotettujen kansaneläkelain ja rintamasotilaseläkelain muutosten johdosta. Eläkkeensaajien hoitotukea ja rintamalisää voisi saada samanaikaisesti leskeneläkkeen kanssa eikä niitä luettaisi lesken vuosituloksi täydennysmäärää määrättäessä.

Pykälän 3 momentin 12 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että lesken vuosituloksi ei lueta ulkomailta maksettavaa eläkettä ja korvausta, mikäli Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu. Muutos noudattaa samaa periaatetta kuin kansaneläkelain 26 §:n 5 momenttiin ehdotettu muutos. Jollei kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu, leskeneläkkeen täydennysmäärää määrättäessä vuosituloksi luetaan siten kaikki ulkomailta maksettavat eläkkeet ja korvaukset. Ainoa tilanne, jolloin kaikkia ulkomailta maksettavia eläkkeitä tai korvauksia ei lueta tuloksi, koskee ETA-eläkkeitä ja johtuu EY:n sosiaaliturva-asetuksesta. ETA-eläkkeissä ei asetuksen mukaan saa lukea tuloksi saman edunjättäjän jälkeen maksettavaa työeläke-perhe-eläkettä tai peruseläkkeen perhe-eläkettä. Sen sijaan vuosituloksi luetaan mm. ulkomailta maksettavat omaan työsuhteeseen perustuvat eläkkeet, tapaturma- ja liikennevakuutukseen perustuvat eläkkeet ja perhe-eläkkeet, vapaaehtoiseen tapaturmavakuutuksen perustuvat eläkkeet ja perhe-eläkkeet sekä yksityiseen eläkevakuutukseen perustuvat eläkkeet ja perhe-eläkkeet.

15 c §. Ainoastaan vuotta 1983 koskeva pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

15 d §. Pykälän 1, 3 ja 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

15 e §. Ainoastaan vuotta 1983 koskeva pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

15 g §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

16 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

17 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lesken tulojen nousua täydennysmäärä tarkistetaan tulojen muutoksen ollessa vähintään 2 000 markkaa vuodessa. Määrä on sama kuin eläkkeensaajien asumistukiasetuksen (642/79) 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetty markkamäärä, jota sovelletaan asumistuen tarkistamisessa vuositulojen nousun perusteella. Markkamäärä vastaa maaliskuun 1981 kansaneläkeindeksiä ja sen suuruus on vuoden 1996 kansaneläkeindeksissä 4 000 markkaa vuodessa eli 333 markkaa kuukaudessa. Nykyisin leskeneläkkeen tarkistusraja on vuoden 1996 kansaneläkeindeksissä 8 010 markkaa vuodessa eli 668 markkaa kuukaudessa. Muutos selkeyttää ja yhtenäistää eläkkeiden tarkistusperusteita.

Pykälän 1—3 momenttiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

18 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

21 §. Koska eläkkeensaajien hoitotukea ja rintamalisää voitaisiin ehdotuksen mukaan maksaa samanaikaisesti perhe-eläkkeen kanssa, pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei hoitotukea ja rintamalisää otettaisi huomioon lesken alkueläkettä kansaneläkkeen- tai rintamasotilaseläkkeen saajalle myönnettäessä. Alkueläke maksettaisiin, jos se olisi suurempi kuin kansaneläke, asumistuki ja ylimääräinen rintamalisä. Kansaneläkkeenä otettaisiin huomioon myös mahdollinen lapsikorotus ja puolisolisä. Rintamasotilaseläkkeensaajalle alkueläke maksettaisiin vastaavin perustein.

29 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

30 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

32 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei eläkkeensaajien hoitotukea ja rintamalisää pidetä kansaneläkkeenä, kun perhe-eläkkeensaajalle myönnetään kansaneläke samalta ajalta kuin perhe-eläkettä on maksettu.

32 a §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

34 a §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös laitoshoidon vaikutuksesta leskeneläkkeen täydennysmäärään. Aikaisemmin asiasta on säädetty perhe-eläkelain 37 §:ssä olevalla viittauksella kansaneläkelain 42 b §:ään. Asiallisesti laitoshoidon vaikutus leskeneläkkeeseen säilyy ennallaan.

37 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus kansaneläkelain 42 b §:ään ja 87 §:ään, koska laitoshoidon vaikutuksesta leskeneläkkeen täydennysmäärään ehdotetaan säädettäväksi uudessa perhe-eläkelain 34 a §:ssä ja henkilön tietojen saantia koskeva kansaneläkelain 87 § ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

38 a §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, jonka mukaan leskeneläkkeen perusmäärä ja siitä aikaisemmin käytetty termi pohjaosa rinnastetaan soveltuvin osin toisiinsa perhe-eläkelakia tai muuta lainsäädäntöä sovellettaessa. Vastaavasti leskeneläkkeen täydennysmäärä rinnastettaisiin soveltuvin osin leskeneläkkeen lisäosaan.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa säädettäisiin perhe-eläkelain 17 §:n 1 momentissa muutettavaksi ehdotetun markkamäärärajan soveltamisesta. Lesken tulojen muututtua täydennysmäärä tarkistettaisiin uutta markkamäärärajaa soveltaen, kun lesken tuloissa tapahtuu muutos 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen. Muutoksen suuruutta laskettaessa otettaisiin huomioon myös ennen 1 päivänä tammikuuta 1997 tapahtuneet tulon muutokset, jos niitä ei ole jo aikaisemmin otettu huomioon eläkettä määrättäessä.

Ulkomailta maksettavien eläkkeiden ja korvausten tuloksilukemista leskeneläkkeessä on ehdotettu muutettavaksi 15 b §:n 3 momentin 12 kohdassa. Jos leski saa eläkettä lainmuutoksen voimaantullessa, sovellettaisiin uutta säännöstä voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan, kun eläkettä tarkistetaan perhe-eläkelain 17 §:n perusteella vuositulojen tai perhesuhteiden muutoksen vuoksi 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen. Jos leskeneläke myönnetään tai tarkistetaan lainmuutoksen voimaantultua sitä edeltävältä ajalta, uutta säännöstä sovellettaisiin kuitenkin heti lain voimaantulosta lukien muutoksen suuruudesta riippumatta.

Voimaantulosäännöksen 4 momentissa säädettäisiin laissa esiintyvien markkamäärien

indeksitaso. Indeksitaso vastaisi aikaisempaa indeksitasoa ja vastaisi näin ollen sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, joka on voimassa vuoden 1981 maaliskuussa.

Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan lainmuutoksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

1.5. Rintamasotilaseläkelaki

1 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi, koska rintamalisä olisi itsenäinen kansaneläkkeen saamisesta riippumaton etuus, joka voitaisiin myöntää kaikille tämän lain 9 §:ssä tarkoitetun tunnuksen saaneelle henkilölle.

8 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen ja perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta aiheutuvat tekniset muutokset. Samalla 2 momentissa on otettu huomioon, että myös miespuolisella leskellä on oikeus perhe-eläkelain mukaiseen perhe-eläkkeeseen. Koska kansaneläkelain perusteella ei enää myönnetä uusia lapsikorotuksia eikä puolisolisiä, ehdotetaan 3 momentin 2 kohdasta poistettavaksi näitä koskevat maininnat ja edelleen maksussa olevien lapsikorotusten ja puolisolisien etuoikeuttaminen siirrettäväksi tämän lain voimaantulosäännöksen 2 momenttiin.

9 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että rintamalisän saaminen ei olisi enää sidottu kansaneläkkeeseen, vaan rintamalisä myönnettäisiin henkilölle, jolla on 1 momentissa mainittu rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus taikka 2 momentissa mainittu veteraanitunnus. Rintamalisää ei kuitenkaan myönnettäisi tämän lain perusteella ulkomailla asuvalle Suomen tai ulkomaan kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä. Tällöin rintamalisä myönnettäisiin ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/88) perusteella.

Pykälän 3 momentti kumottaisiin, koska siinä mainittu asia sisältyy 1 momenttiin, ja 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

9 a §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi määritelmä lykättyä tai varhennettua vanhuuseläkettä saavan ylimääräisen rintamalisän määrän laskemisesta.

9 b §. Pykälään tehtäisiin kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta aiheutuvat tekniset muutokset.

17 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus kansaneläkelain 87 §:ään sen kumoamisen vuoksi.

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan, että kansaneläkelain vuoden 1995 muutoslain voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin perusteella maksettava lapsikorotus ja puolisolisä olisivat edelleen etuoikeutettua tuloa rintamasotilaseläkettä määrättäessä.

Voimaantulosäännöksen 3 ja 4 momentissa säädettäisiin laissa säädettyjen markkamäärien indeksitaso. Indeksitaso vastaisi markkamäärien aikaisempaa indeksitasoa ja vastaisi rintamalisän määrän osalta sitä indeksin pistelukua, joka on voimassa vuoden 1976 lokakuussa ja ylimääräisen rintamalisän osalta sitä indeksin pistelukua, joka on voimassa vuoden 1986 tammikuussa.

1.6. Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä

1 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi sen vuoksi, että kaikilla Suomessa asuvilla rintamasotilaseläkelain 9 §:ssä tarkoitettun tunnuksen saaneilla henkilöillä on oikeus rintamasotilaseläkelain mukaiseen rintamalisään kansaneläkkeen saamisesta riippumatta. Tämän lain mukainen rintamalisä maksettaisiin vain ulkomaille asuvalle henkilölle.

2 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että alle 65-vuotiaat voisivat saada ulkomaille maksettavaa rintamalisää. Lisäksi pykälää muutettaisiin samoin perustein kuin 1 §:n kohdalla on selostettu.

5 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi, koska rintamasotilaseläkelain mukainen rintamalisä olisi itsenäinen kansaneläkkeen saamisesta riippumaton etuus.

Voimaantulosäännös. Henkilölle, jotka ovat muuttaneet Suomeen, mutta heillä ei ole oikeutta rintamasotilaseläkelain mukaiseen rintamalisään kansaneläkkeen karensiaikojen vuoksi, maksetaan ulkomaille maksettavaa rintamalisää heidän asuessaan Suomessa. Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan, että ennen tämän lain voimaantuloa alkanut edellä mainittu rintamalisä maksettaisiin edelleen ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain mukaisena siihen saakka, kun henkilö hakemuksesta alkaa saada kerran kuussa maksettavaa rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää.

1.7. Vammaistukilaki

1 §. Pykälän 1 momentissa säädetään vammaistuen saamisedellytyksistä. Henkilöllä ei ole nykyisin oikeutta vammaistukeen, jos hän saa sellaista eläkettä, johon voi liittyä hoitotuki. Kansaneläkelain 30 a §:ään ehdotettujen muutosten johdosta tilanne jatkuisi samana kuitenkin siten, että alle 65-vuotiaat kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavat eivät enää saisi eläkkeensaajien hoitotukea, joten he siirtyisivät uutena ryhmänä vammaistuen piiriin ja olisivat siten samassa asemassa kuin työeläkelätkien mukaista varhennettua vanhuuseläkettä saavat. Jotta alle 65-vuotiaana vanhuuseläkettä ja eläkkeensaajien hoitotukea saavat henkilöt eivät voisi saada vammaistukea, pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että hoitotuen saaminen estää vammaistuen saamisen.

8 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi kansaneläkelain 87 §:n kumoamisen vuoksi.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

1.8. Sotilasavustuslaki

8 §. Pykälän 2, 3 ja 4 momentteihin ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

9 §. Asuntotuotantolaki (294/66) on kumottu 1 päivänä tammikuuta 1994 voimaantulleella aravalailla (1189/93). Tämän vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi maininta aravalaista, jotta myös sen perusteella myönnettyjen lainojen vuosimaksut voidaan ottaa huomioon asumisavustusta määrättäessä asumismenoina.

11 §. Pykälän 1 momentin 7 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa koskeva maininta, koska asevelvollisella ei enää ole oikeutta päivärahaan. Momenttiin lisättäisiin uusi 9 kohta, jonka perusteella asumistukilain mukaista asumistukea ei otettaisi huomioon avustusta määrättäessä. Samalla nykyinen 9 kohta siirtyisi kohdaksi 10.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Voimaantulosäännöksen 2 momentissa ehdotetaan, että sotilasavustuksen perusavustukseen ei tehtäisi indeksikorotusta vuosina 1997 ja 1998.

Ehdotus perustuu hallituksen budjettineuvotteluissa 16.8.1996 tekemään valtion me-

noja koskevaan säästöpäätökseen, jonka mukaan eräisiin etuuksiin, muun muassa sotilasavustuksiin, ei tehdä indeksitarkistuksia vuosina 1997 ja 1998.

1.9. Kuntoutusrahalaki

16 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisen vuoksi. Pykälän mukaista kuntoutusrahaa määriteltäessä otetaan kuitenkin huomioon edelleen kansaneläkelain vuoden 1995 muutoslain voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaisesti maksettava lapsikorotus, josta säädettäisiin tämän lain voimaantulosäännöksen 2 momentissa.

18 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi kansaneläkkeen rakenteen muuttamisesta johtuva tekninen muutos.

27 §. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin tekninen tarkistus, joka johtuu vuoden 1996 alussa toteutetusta kuntoutusrahalain 17 §:n muutoksesta. Pykälästä poistettaisiin viittaus 1 momenttiin.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Säännöksen 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka perusteella kuntoutusrahalain 16 §:ssä tarkoitettuna kansaneläkkeenä otettaisiin edelleen huomioon maksussa olevat lapsikorotukset.

1.10. Kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annettu laki

Kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annetun lain (1496/95) voimaantulosäännöksen 2 momenttia muutettaisiin siihen jääneen lainsäädäntötekniikan virheen vuoksi. Momenttiin lisättäisiin viittaus kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 6 momenttiin, jolla estettäisiin indeksikorotuksen maksaminen kansaneläkkeenä maksettaviin lapsikorotuksiin.

1.11. Asumistukilaki

1 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi eläkkeensaajien asumistukilain 2 §:n muutosta vastaavaksi siten, että asumistukea maksettaisiin vain Suomessa sijaitsevan vakinaiseksi katsottavan asunnon kus-

tannuksista. Ruokakuntaan kuuluvaksi katsottaisiin vain Suomessa asuvat henkilöt ja Suomessa asuminen ratkaistaisiin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain mukaan.

2 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n muuttamisen johdosta. Yleiseen asumistukeen ei olisi oikeutta 65 vuotta täyttäneellä henkilöllä eikä henkilöllä, joka saisi eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n 1 momentissa mainittua etuutta. Oikeutta yleiseen asumistukeen ei olisi myöskään kahden henkilön ruokakunnalla, jos kyseessä on avio- tai avopuolisot, joista ainakin toinen on täyttänyt 65 vuotta taikka ainakin toinen puolisoista saa edellä mainittua etuutta.

1.12. Asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettu laki

1 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkkeensaajien asumistukilain mukaista asumistukea määrättäessä ratkaistaisiin se, pidetäänkö henkilöä Suomessa asuvana, asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain mukaan. Mainittu laki ja laki työmarkkinatuesta tulivat voimaan samaan aikaan. Työmarkkinatukea ei ole otettu huomioon säädettäessä lakia asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta. Koska se, ketä pidetään Suomessa asuvana, olisi työmarkkinatukea ratkaistaessa sovellettava samalla tavalla kuin muissa etuuksissa, ehdotetaan pykälään lisättäväksi työmarkkinatukea koskeva maininta.

1.13. Työntekijäin eläkelaki

4 a §. Voimassa olevan 2 momentin 2 kohdan mukaan leskellä on oikeus perhe-eläkkeeseen, jos hän sai edunjättäjän kuollessa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä. Kun kaikki työkyvyttömyyseläkkeellä olevat henkilöt yleensä saivat myös kansaneläkelain mukaista pohjaosaa, tämä on ilmaistu laissa sitomalla perhe-eläkeoikeus kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Kansaneläkkeestä on 1 päivästä tammikuuta 1996 tullut eläkevähenteinen eikä sitä enää makseta kaikille eläkkeensaajille. Sen vuoksi pitkäaikaisen työkyvyttömyyden voisi ehdotuksen mu-

kaan osoittaa myös joko kansaneläkelain taikka ansioeläkejärjestelmän mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamisella. Henkilön katsotaan saavan työkyvyttömyyseläkettä, vaikka sitä ei yhteensovituksen vuoksi jäisi maksettavaksi. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi tältä osin.

8 §. Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

1.14. Valtion perhe-eläkelaki

3 §. Voimassa olevan 1 momentin 2 kohdan mukaan leskellä on oikeus perhe-eläkkeeseen, jos hän sai edunjättäjän kuollessa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä. Kun kaikki työkyvyttömyyseläkkeellä olevat henkilöt yleensä saivat myös kansaneläkelain mukaista pohjaosaa, tämä on ilmaistu laissa sitomalla perhe-eläkeoikeus kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen. Kansaneläkkeestä on 1 päivästä tammikuuta 1996 lukien tullut eläkevähenteinen eikä sitä enää makseta kaikille eläkkeensaajille. Sen vuoksi pitkäaikaisen työkyvyttömyyden voisi ehdotuksen mukaan osoittaa myös joko kansaneläkelain taikka ansioeläkejärjestelmän mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen saamisella. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi tältä osin.

6 §. Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen nimikkeiden muuttamisesta johtuvat tekniset muutokset.

1.15. Työmarkkinatuesta annettu laki

2 §. Lakiin työmarkkinatuesta ehdotetaan yhdenmukaisesti muiden lakien kanssa otettavaksi viittaussäännös lakiin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta, jonka perusteella ratkaistaan henkilön Suomessa asuminen työmarkkinatukea ratkaistaessa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1997. Kansaneläkelain muuttamista koskevan lain voimaantulosäännöksessä ehdotetaan, että pohjaosa ja lisäosa muutetaan ilman eri päätöstä uuden lain mukaiseksi kansaneläkkeeksi pääsääntöisesti niiden tietojen perusteella, mitkä Kansaneläkelaitoksella on hallussaan. Ulkomailta saadut etuudet luettaisiin tuloksi yleensä vasta, kun kansaneläkkeen määrä lainmuutoksen voimaantulon jälkeen seuraavan kerran tarkistetaan. Samoin eläkkeensaajien asumistuki ja perhe-eläke tarkistettaisiin ehdotettujen lakien mukaiseksi vasta lakien voimaantulon jälkeen tehtävässä tarkistuksessa.

4. Säättämisyjärjestys

Hallitusmuodon 15 a §:n 2 momentin mukaan lailla on taattava jokaiselle oikeus perustoimeentulon turvaan säännöksessä luetelluissa sosiaalisissa riskitilanteissa.

Kansaneläkejärjestelmän rakenteen muuttaminen on jo toteutettu vuoden 1995 muutoslailla. Nyt annetulla esityksellä toteutetaan vain kansaneläkejärjestelmän rakenteen muuttumisen edellyttämät tekniset muutokset. Muutos ei lakkauta kenenkään maksussa olevia etuuksia. Eläkkeensaajan toimeentuloturva vanhuuden, työkyvyttömyyden tai perheenhuoltajan kuoleman johdosta järjestetään joko työeläke- tai kansaneläkejärjestelmästä. Edellä olevista syistä lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan johdosta annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 24 §:n 2 momentti ja 26 §:n 9 ja 10 momentti ja 87 §,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 2 momentti ja 26 §:n 9 ja 10 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1491/95),

muutetaan 22 a §:n 5 momentti, 23 §, 25 §:n 3 ja 4 momentti, 25 a §, 25 b §:n 5 momentti, 26 §:n 1 momentin 1—3 kohta sekä 2, 4, 5, ja 7 momentti, 30 a §:n 1 ja 3 momentti, 30 b §, 31 §:n 2 ja 3 momentti, 32 ja 32 a §, 39 b §:n 1 momentti, 42 b §, 45 §:n 2 momentti, 74 c §, 79 §:n 2 momentti ja 91 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 22 a §:n 5 momentti, 23 §, 25 §:n 3 momentti, 25 b §:n 5 momentti ja 31 §:n 2 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (564/93), 25 §:n 4 momentti, 30 a §:n 1 ja 3 momentti ja 32 § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), 25 a § muutettuna 26 päivänä heinäkuuta 1985 ja 23 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla (670/85 ja 1217/88), 26 §:n 1 momentin 1—3 kohta 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (981/94), 26 §:n 2, 4, 5 ja 7 momentti, 30 b § ja 91 a § mainitussa 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa, 31 §:n 3 momentti 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88), 32 a § muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla ja 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (471/91), 39 b §:n 1 momentti ja 45 §:n 2 momentti 8 päivänä elokuuta 1986 annetussa laissa (594/86), 42 b § muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 18 päivänä joulukuuta 1995 annetuilla laeilla, 74 c § 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (886/94) ja 79 §:n 2 momentti 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1250/89), sekä

lisätään 20 §:ään siitä mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, sekä 30 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 21 päivänä marraskuuta 1994 annetuilla laeilla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, seuraavasti:

20 §

Eläkkeensaajien hoitotukea maksetaan siten kuin 30 a §:ssä säädetään.

22 a §

Jos eläkkeensaaja menee ansiotyöhön ja hänen ansiotulonsa ovat 1 momentissa tarkoitetun markkamäärän suuruiset tai sitä suuremmat, maksetaan hänelle puolet hänen saamastaan yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja rintamasotilaseläkelain 9 a §:n mukaisesta ylimääräisestä rintamalisästä. Varhaiseläkkeensaajalle maksettavaa eläkkeensaajien hoitotukea, eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea ja rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää ei kuitenkaan puoliteta. Yksilöllistä varhaiseläkettä ei makseta lainkaan, vaan se jätetään

lepäämään, jos ansiotulot ovat suuremmat kuin 3/5 työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien mukaan määräytyvästä eläkkeen perusteena olevasta palkasta tai työtulosta.

23 §

Suomessa asuvalla Suomen kansalaisella on oikeus tämän lain mukaiseen etuuteen, jos hän on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Henkilöllä, joka ei ole Suomen kansalainen, on oikeus tämän lain mukaiseen etuuteen, jos hän on 16 vuotta täytettyään välittömästi ennen etuuden alkamista asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta.

Henkilöllä on kuitenkin 1 momentissa säädetyn kolmen tai viiden vuoden asumisvaatimuksen estämättä oikeus etuuteen, jos hänen

työkyvyttömyytensä alkaa hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin on kulunut viisi vuotta siitä, kun hän on täyttänyt 16 vuotta.

25 §

Kansaneläke myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa henkilö asuu kansaneläkkeen alkamisajankohtana. Ulkomailla asuvalle kansaneläke maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto jakaa kunnat elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

25 a §

Jos vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, sitä korotetaan yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuukautta, jolta henkilöllä ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.

Jos kansaneläke myönnetään varhennettuna vanhuuseläkkeenä, sitä vähennetään puoli prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke siirtyy maksettavaksi aikaisemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Pykälää ei sovelleta 30 a §:ssä tarkoitettuun eläkkeensaajien hoitotukeen.

25 b §

Kun työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi taikka kun eläkkeensaajien hoitotuen saajalle myönnetään 20 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu eläke, uusi eläke maksetaan 1 ja 2 momentin estämättä samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin entinen etuus.

26 §

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon henkilön jatkuvasti saama:

1) työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamustoimintaan taikka kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehtyyn perhehoitajalain (312/92) 1 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoa koskevaan toimeksiantosopimukseen perustuva, sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva eläke ja perhe-eläke;

2) lakisääteisen tapaturmavakuutuksen mu-

kainen tapaturmaeläke, perhe-eläke, elinkorke ja huoltoeläke;

3) liikennevakuutusta koskevien eri lakien mukainen työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke sekä ansionmenetyksen korvaus, viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;

Kansaneläkettä määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain (13/82) mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta eikä, jos vakuutettu on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa, eläkkeeseen suoritettua työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta. Saman lain 5 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys otetaan kuitenkin tulona huomioon.

Jos henkilö on välittömästi ennen kansaneläkkeen myöntämistä saanut perhe-eläkelain (38/69) mukaista leskeneläkettä tai rintamasotilaseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan tuloksi entisen määrällisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johdetaan kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteiden ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon myös 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai korvausta taikka kansaneläkettä tai perhe-eläkelain mukaista eläkettä vastaava ulkomailta maksettava jatkuva etuus, ellei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksesta muuta johdu.

Kun yksilöllinen varhaiseläke maksetaan puolitettona 22 a §:n 5 momentin mukaisesti, kansaneläkettä määrättäessä otetaan huo-

mioon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu eläke täyden yksilöllisen varhaiseläkkeen suuruisena.

30 a §

Henkilölle, jonka toimintakyvyn voidaan sairauden tai vamman johdosta arvioida olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut ja joka on täyttänyt 65 vuotta taikka saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä taikka kansanedustajain eläkelain (329/67) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä, maksetaan tarvittavan hoidon ja palvelusten tai erityiskustannusten korvaamiseksi eläkkeensaajien hoitotukea:

1) jos hän on yhtämittaisen hoidon ja valvonnan tarpeessa tai hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erittäin huomattavia erityiskustannuksia, 8 304 markkaa vuodessa;

2) jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissaan jokapäiväistä aikaa vievää toisen henkilön apua, huomattavassa määrin säännöllistä ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta huomattavia erityiskustannuksia, 4 152 markkaa; tai

3) jos hän tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erityiskustannuksia, 1 688 markkaa vuodessa.

Sokealla ja liikuntakyvyttömällä on aina oikeus vähintään 1 momentin 3 kohdassa säädetyn markkamäärän suuruiseen eläkkeensaajien hoitotukeen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muu eläke kuin tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa eläkkeensaajien hoitotukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan hoitotuen maksamista niin kauan, kun sen

saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

30 b §

Jos henkilö saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, eläkkeensaajien hoitotuki maksetaan samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin mainittu eläke.

Jos henkilölle ei makseta 1 momentissa mainittua eläkettä, eläkkeensaajien hoitotuki suhteutetaan hakijan Suomessa asumaan aikaan 25 b §:ssä säädetyllä tavalla siten, että suhteutuskerroin lasketaan 25 b §:n 3 momentin mukaisesti, jos hakija on hoitotuen alkaessa täyttänyt 65 vuotta, ja muissa tapauksissa mainitun pykälän 4 momentin mukaisesti.

31 §

Eläkelaitos voi kahden vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, josta eläke on lakkautettu, määrätä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen jälleen aloitettavaksi joko hakemuksen tai hyväksymänsä selvityksen perusteella. Eläke voidaan tällöin määrätä takautuvasti maksettavaksi siltä ajalta, jona eläke on ollut lakkautettuna, tai sen osalta. Eläke voidaan myöntää myös yksilöllisenä varhaiseläkkeenä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin mainitun aikaisemman eläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, edellyttäen, että työnteon lopettaminen tai ansiotulojen vähentyminen on tapahtunut aikaisintaan 360 päivää ennen aikaisemman eläkkeen alkamista. Laskettaessa 360 päivän määräaikaa on otettava huomioon, mitä 22 a §:ssä säädetään.

Eläkkeensaajien hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään.

32 §

Kun eläkkeensaaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut kunnassa, joka kuuluu eri kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen kansaneläkkeensä on, kansaneläke muutetaan seuraavan kuukauden alusta lukien sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

32 a §

Jos kansaneläkkeeseen vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, kansaneläkkeen määrä on oikaistava tai kansaneläke lakkautettava. Jos kansaneläkkeen korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksetta.

Jos kansaneläkettä määrätessä on otettu huomioon 26 §:n 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan kansaneläkettä uudelleen määrättäessä tuloksi entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiiseen eläkesääntöön.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, kansaneläkkeen määrä on oikaistava tai kansaneläke lakkautettava. Lisäksi sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, jos kansaneläkkeeseen vaikuttavat tulot ovat muuttuneet.

39 b §

Tämän lain mukainen etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

42 b §

Jos kansaneläkkeensaaja on 42 a §:ssä tarkoitettussa hoidossa, kansaneläkkeestä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 671,06 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 618,20 markkaa kuukaudessa sekä naimisissa olevalla kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 603,98 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 559,00 markkaa kuukaudessa. Jos kansaneläkettä on 25 a §:n mukaisesti lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittuja markkamääriä lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

45 §

Jos kansaneläkkeessä tuloksi luettavasta

eläkkeestä tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä, voidaan kansaneläke maksaa väliaikaisesti, vaikka oikeutta mainittuun etuuteen ei ole lopullisesti ratkaistu. Jos tällaisessa tapauksessa myönnetään kansaneläkkeessä tuloksi luettavaa eläkettä tai korvausta takautuvasti, eläkelaitos saa periä samalta ajalta liikaa maksetun kansaneläkkeen määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä tai korvauksesta. Eläkelaitoksen on ilmoitettava työeläke- tai muulle laitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen tai korvauksen maksamista, että eläke tai korvaus tai osa siitä on maksettava eläkelaitokselle.

74 c §

Jos kansaneläkkeen saajalle on takautuvasti myönnetty 26 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, eläkelaitos voi riippumatta siitä, mitä 74 §:ssä säädetään, asianosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

79 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan tämän lain mukainen etuus lukuun ottamatta eläkkeensaajien hoitotukea, ulosmitata puolisolalle tai lapselle taikka vahingonkorvauksena lapselle maksettavan elatusavun perimiseksi.

91 a §

Mitä muualla laissa säädetään kansaneläkkeen perusosasta, pohjaosasta, tukiosasta, tukilisästä, lisäosasta sekä apu- ja hoitolisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta eläkkeensaajien hoitotuesta. Mitä tässä laissa säädetään kansaneläkkeestä, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin pohjaosaan ja lisäosaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Kun pohjaosa ja lisäosa muutetaan kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 4 momentin perusteella kansaneläkkeeksi, kansaneläkettä muodostettaessa voidaan käyttää Kansaneläkelaitoksen hallussa olevia kansaneläkkeen määrään vaikuttavia tietoja. Kansaneläkelaitoksella on oikeus oikaista kansaneläkkeen määrä, jos nämä tiedot muuttuvat 1 päivästä tammikuuta 1997.

Kansaneläke voidaan muuttaa tämän lain mukaiseksi ilman uutta päätöstä. Kirjallinen päätös annetaan kuitenkin pyynnöstä.

Jos henkilö saa kansaneläkettä tämän lain voimaan tullessa, ulkomailta maksettava etuus otetaan huomioon tämän lain 26 §:n 5 momentin mukaisesti, kun kansaneläkettä ensimmäisen kerran tarkistetaan 32 a §:n perusteella tämän lain voimassa ollessa tai kun kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettu eläke muutetaan tämän lain mukaiseksi. Jos kansaneläke myönnetään tai tarkistetaan tämän lain voimaantuloa edeltävältä ajalta, otetaan ulkomailta maksettava etuus huomioon tämän lain voimaantulosta lukien, lukuun ottamatta tapauksia, joissa eläkkeen myöntämistä tai tarkistamista on haettu pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen (SopS 81/81) 27 artiklan perusteella sanotun artiklan 2 kohdan mukaisessa määräajassa.

Pohjaosan saajalle, jonka pohjaosa korotetaan kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (103/82) 25 b §:n mukaisesti, lasketaan

uusi lykkäyskorotusprosentti siten, että kansaneläkkeen määrä säilyy 1 päivänä tammi-kuuta 1997 aikaisemmin maksetun suuruisena. Eläkettä myöhemmin tarkistettaessa uudelleenlaskettua lykkäysprosenttia ei muuteta.

Jos henkilöllä on oikeus saada eläkkeensaajien hoitotukea tämän lain voimaan tullessa, maksetaan hoitotukea lain voimaantulon jälkeen, kuitenkin enintään siltä ajalta, jolle hoitotuki on myönnetty.

Vuodelta 1996 maksettavaan kansaneläkkeeseen sovelletaan kansaneläkelain 24 §:n 3 momenttia, 25 a §:ä, 26 §:n 9 ja 10 momenttia, 42 b §:n 3 momenttia ja 91 a §:ä sellaisena kuin ne ovat tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa laissa.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut pohjaosa ja lisäosa maksetaan lain voimaan tullessa voimassa olleen lain mukaisena. Jos eläkkeeseen ei kuulu lisäosaa, pohjaosan täysi määrä on 2 316 markkaa vuodessa 1 päivästä tammikuuta 1996 taikka siitä ajankohdasta alkaen, josta lisäosa lakkaa. Tätä eläkkeen määrää pienennetään 1 päivästä helmikuuta 1997 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden helmikuun alusta 20 prosenttia. Valtioneuvosto voi alentaa edellä mainittua vähennystä sellaisilla eläkkeensaajilla, joilla arvioitun kokonaiseläkkeen nettomäärä pieneni sen vuoksi, että työntekijäin eläkelain 9 §:n ja kansaneläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain perusteella määrätyt indeksikorotukset yhteensä jäävät pienemmiksi kuin tässä momentissa tarkoitetun kansaneläkkeen vuotuisen vähennyksen määrä. Vastaavasti valtioneuvosto voi korottaa kyseistä vähennystä.

Prosenttimäärä lasketaan kunkin vuoden helmikuun alussa edellä sanotusta 2 316 markasta ottaen huomioon kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuus. Edellä mainitulla tavalla menetellään myös, kun ennen tämän lain voimaantuloa alkanutta määräajaksi myönnettyä eläkettä jatketaan tai työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi. Pohjaosan muuttamisesta tämän voimaantulosäännöksen mukaiseksi 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen annetaan kirjallinen päätös vain pyynnöstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

3.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 ja 4 momentti, 3 §:n 3 ja 4 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin 2, 3 a ja 12 kohta ja 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentin 2 kohta, 8 a §, 10 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 a kohta ja 8 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (106/90), 2 §:n 3 ja 4 momentti ja 8 a § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (112/82), 3 §:n 3 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1492/95), 3 §:n 4 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (671/85), 4 §:n 3 momentti ja 6 §:n 3 momentti 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (473/91), 6 §:n 2 momentin 2 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (127/88), 6 §:n 2 momentin 12 kohta ja 14 §:n 1 momentti 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (985/94), 7 §:n 1 momentti 31 päivänä tammikuuta 1995 annetussa laissa (119/95) ja 10 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (887/94), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 26 päivänä heinäkuuta 1985 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla, uusi 4 ja 5 momentti, uusi 1 a § ja 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla sekä 18 päivänä kesäkuuta 1980 ja 20 päivänä joulukuuta 1982 annetuilla laeilla (455/80 ja 1086/82), uusi 6 momentti seuraavasti:

1 §

Asumiskustannusten alentamiseksi maksetaan tämän lain mukaan asumistukea Suomessa asuvalle henkilölle, joka on täyttänyt 65 vuotta. Samoin asumistukea maksetaan 16 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka saa:

1) kansaneläkettä, rintamasotilaseläkettä tai perhe-eläkelain (38/69) mukaista leskeneläkettä;

2) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä;

3) kansanedustajain eläkelain (329/67) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä;

4) täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain mukaista jatkuvaa

tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi; taikka
5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

— — — — —
Jos 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu eläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa asumistukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan asumistuen maksamista niin kauan, kun asumistuen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

Leskeneläkkeenä voidaan maksaa myös pelkästään asumistukea.

1 a §

Jos tätä lakia sovellettaessa tulee erikseen ratkaistavaksi kysymys siitä, onko henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asian ratkaisee kansaneläkelaitos sen mukaan kuin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (1573/93)

säädetään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin mainitun lain 13 §:ssä säädetään.

---

2 §

Asumistukea määrättäessä otetaan huomioon asumiskustannukset vain yhdestä, vakinaiseksi katsottavasta, Suomessa sijaitsevasta asunnosta.

Jos vuokranantaja on asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa lähisukulainen tai lähiomainen tai jos vuokra ilmeisesti ylittää paikkakunnalta vastaavanlaisesta asunnosta yleensä maksettavan vuokran tai jos asunnon koko huomattavasti ylittää asumistuen hakijan ja hänen perheensä tarpeen taikka jos asumiskustannuksista voidaan katsoa hänen ja hänen perheensä lisäksi muunkin henkilön vastaavan, voidaan asumistukea määrättäessä asumiskustannuksiksi lukea vain se osa, jota olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää kohtuullisena.

---

3 §

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain ne asumiskustannusten enimmäismäärät, jotka otetaan huomioon asumistukea määrättäessä. Enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella. Edellä mainittuja enimmäismääriä korotetaan 20 prosentilla, jos asumistuen hakijan luona asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hänen luonaan asuu vähintään kolme lasta. Lapsella tarkoitetaan 16 vuotta nuorempaa asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa lasta tai sellaista kasvattilasta, jonka toimeentulosta hän tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Jos molemmilla puolisoilla on oikeus 1 §:n perusteella asumistukeen, määrätään heille yhteinen asumistuki, joka maksetaan puoliksi kummallekin ottaen kuitenkin huomioon, mitä 5 §:ssä säädetään. Asumistuen puolikkaasta on tällöin voimassa, mitä asumistuesta on säädetty. Jos puolisoista toiselle maksetaan kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä ja toisella on oikeus asumistukeen 1 §:n perusteella, maksetaan asumistuki kokonaan viimeksi mainitulle puolisolalle sen kuukauden loppuun saakka, jona varhennettua vanhuuseläkettä saava täyttää 65 vuotta.

---

4 §

Lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 19 046 markkaa. Naimisissa olevalla henkilöllä, jonka puolisoilla ei ole oikeutta asumistukeen, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoiden vuositulon osasta, joka ylittää 27 916 markkaa. Jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen tai toisella puolisoilla on oikeus asumistukeen ja toinen saa alle 65-vuotiaalle maksettavaa kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoiden vuositulon osasta, joka ylittää 30 592 markkaa. Jos henkilö tai toinen puolisoista saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 16 370 markkaa tai puolisoiden siitä vuositulon osasta, joka ylittää 25 240 markkaa.

---

5 §

Jos toinen asumistukeen oikeutetuista puolisoista saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä, kummallekin puolisolalle maksettava asumistuen puolikas määrätään erikseen ottaen huomioon, mitä 4 §:n 3 momentissa säädetään.

---

6 §

Vuositulolla tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota henkilön tai, jos hän on naimisissa, puolisoiden voidaan kohtuullisen arvion mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain saavan, lisättynä kahdeksalla prosentilla siitä määrästä, jolla henkilön omaisuuden arvo ylittää 36 000 markkaa tai, jos hän on naimisissa, jolla puolisoiden omaisuuden arvo ylittää 57 600 markkaa. Vuosituloon lisätään kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän sekä rintamasotilaseläkkeen vuotuiset määrät sen ajankohdan mukaisina, josta lukien asumistuki myönnetään tai tarkistetaan. Rintamasotilaseläkkeensaaja tai jos hän on naimisissa, hänen ja hänen puolisonsa vuositulosta vähennetään 6 190 markkaa.

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

---

2) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea.

---

3 a) perhe-eläkelain mukaista perusmäärää;

---

12) 2, 3, 4, 4 a eikä 5—11 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei lueta henkilön omassa käytössä olevaa asuntoa eikä vuositulon vähennykseksi tällaisen asunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja.

7 §

Asumistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa (*laitoshoito*) olevalle asumistuen saajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta.

8 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

2) kun asumistuen saajan puoliso täyttää 1 §:n mukaiset edellytykset tai ne lakkaavat tai kun perhesuhteet muuttuvat; tai

Asumistuki lakkautetaan, jos asumistuen saajan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu etuus lakkaa, ei kuitenkaan työkyvyttömyyseläkkeen tai työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi.

8 a §

Asumistuki voidaan joko määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää siltä, joka on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada asumistuki tai olenaisesti asumistuen määrään. Näin menetellään vain siinä tapauksessa, että hän on tieninyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa asumistukeen. Sama koskee henkilöä, joka asumistuen määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa on tahallisesti antanut vääriä tietoja asumistukeen vaikuttavista omista tai puolisonsa tuloista tai omaisuudesta taikka asumiskustannuksista, ja joka tämän vuoksi on saanut asumistukea aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla asumistuki 1 momentin perusteella on evätty tai sitä

vähennetty, myöhemmin havaitaan henkilölle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

10 §

Kansaneläkelaitoksen eläkkeensaajien asumistukea koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakunnalta kirjallisella valituksella. Tarkastuslautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla muutoin kuin takaisinperinnän osalta.

14 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74 b, 74 c, 75 §:ssä ja 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—83 ja 84—86 §:ssä, 88 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 88 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1997.

Asumistuki, jota maksetaan tämän lain voimaan tullessa, muutetaan tämän lain mukaiseksi, kun asumistukea seuraavan kerran tarkistetaan 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Tarkistusta ei kuitenkaan tehdä tämän lain 6 §:n 1 momentista johtuvan vuositulojen muutoksen tai 4 §:ssä tarkoitettujen tulo rajojen muutosten vuoksi.

Asumistukea määrättäessä vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin mukaisesti maksettavaa puolisolissää eikä lapsikorotusta eikä perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (947/92) voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaisesti maksettavaa koulutustukea.

Tässä laissa säädetty markkamäärät vastaavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 c ja 15 e § sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (105/82),

muutetaan 14 §, 15 a §, 15 b §:n 1 momentti, 3 momentin 11 ja 12 kohta ja 5 ja 6 momentti, 15 d §:n 1, 3 ja 4 momentti, 15 g §:n 2 momentin johdantokappale, 16, 17 ja 18 §, 21 §:n 4 momentti, 29 §, 30 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 32 a § ja 37 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 14, 16 ja 18 §, 30 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 32 §:n 2 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (104/90), 15 a § muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla sekä 8 päivänä maaliskuuta 1991 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (472/91 ja 548/93), 15 b §:n 1 momentti mainitussa 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa, 15 b §:n 3 momentin 11 kohta ja 15 g §:n 2 momentti mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa, 15 b §:n 3 momentin 12 kohta ja 21 §:n 4 momentti 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (982/94), 15 b §:n 5 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1493/95), 15 b §:n 6 momentti, 15 d §:n 3 ja 4 momentti ja 32 a § mainitussa 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa, 15 d §:n 1 momentti 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1055/83), 17 § muutettuna mainituilla 8 päivänä maaliskuuta 1991 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla, 29 § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla sekä 37 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (888/94), ja

lisätään lakiin uusi 34 a ja 38 a § seuraavasti:

14 §

Leskelle, jonka oikeus eläkkeeseen 13 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lakkaa, maksetaan, jos hän on saanut leskeneläkettä yli vuoden ajalta, kertasuorituksena ne eläkerät, jotka hänellä olisi ollut oikeus saada seuraavalta vuoden pituiselta ajalta. Kertasuorituksen perusteena käytetään sitä kuukausieläkettä, joka leskellä oli viimeksi oikeus saada. Kertasuoritukseen ei sisällytetä asumistukea.

15 a §

Lesken alkueläkkeen ja 9 b §:n 1 kohdan mukaisen jatkoeläkkeen muodostavat perusmäärä, täydennysmäärä ja asumistuki. Muutoin leskeneläkkeen muodostavat täydennysmäärä ja asumistuki.

Perusmäärä on 2 676 markkaa vuodessa.

Täysimääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä 12 504 markkaa ja toisessa 11 856 markkaa vuodessa.

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä 10 632 markkaa ja toisessa

kuntaryhmässä 10 080 markkaa vuodessa.

Täydennysmäärä myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa leski asuu täydennysmäärän alkamisajankohtana. Ulkomailta asuvalle täydennysmäärä maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto jakaa kunnat elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Asumistuki määräytyy eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaisesti.

Leskeneläkkeen perusmäärää ja täydennysmäärää ei myönnetä, jos niiden yhteismäärä olisi pienempi kuin 30 markkaa kuukaudessa.

15 b §

Leskeneläkkeen täysimääräisestä täydennysmäärästä vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 1 460 markkaa.

 Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:
 -----

11) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea, vammaistukilain (124/88) mukaista vammaistukea tai rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää; eikä

12) ulkomailta maksettavaa eläkettä ja korvausta, mikäli Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu.

 Jos leski on välittömästi ennen leskeneläkkeen täydennysmäärän myöntämistä saanut rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään alkueläkkeenä maksettava täydennysmäärä on aina ensimmäisessä kuntaryhmässä vähintään 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä vähintään 40 prosenttia 15 a §:n 3 tai 4 momentissa mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä.

15 d §

Poiketen siitä, mitä 15 b §:ssä säädetään ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 sattuneeseen eläketapahtumaan perustuva

1) työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain tai yrittäjien eläkelain (468/69) vähimmäisehtojen mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) tai merimieseläkelain mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

3) maatalousyrittäjien eläkelain mukainen sukupolvenvaihdoseläke sekä

4) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettu vanhuus- työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke siltä osin kuin se ei ylitä kunkin eläkkeen osalta sen perusteena olevasta palkasta 1/9 prosenttia jokaiselta eläkettä määrättäessä huomioon

otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useamalta kuin 360 kuukaudelta,

luetaan leskeneläkkeen täydennysmäärää määrättäessä tuloksi siten, että lesken saamiin edellä tarkoitettujen eläkkeiden tai eläkkeen osien yhteismäärästä otetaan huomioon enintään 15 130 markkaa vuodessa. Muilta osin 4 kohdassa tarkoitettu eläke luetaan kokonaisuudessaan täydennysmäärätuloksi.

 Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista markkamääristä vähennetään lesken saamiin muiden täydennysmäärään vaikuttavien tulojen määrä, ja näin saatuun markkamäärään lisätään se osa, jolla tulot ylittävät 5 700 markkaa.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun täydennysmäärää määrättäessä luetaan tuloksi ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkaneet sotilasvammalain mukainen elinkorko ja huoltoeläke sekä luopumiseläkelain (16/74) mukainen luopumiseläke.

15 g §

 Jos edunjättäjä ei ollut asunut Suomessa 1 momentissa säädettyä aikaa, leskeneläkkeen määrä suhteutetaan aikaan, jonka edusjättäjä oli asunut Suomessa, kertomalla perusmäärän ja erikseen täysimääräisen täydennysmäärän määrä suhteutuskertoimella. Suhteutuserroin saadaan jakamalla aika, jonka edunjättäjä oli asunut Suomessa:

16 §

Kun leskeneläkkeensaaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut kunnassa, joka kuuluu eri kuntaryhmään kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen eläkkeensä täydennysmäärä on, täydennysmäärä muutetaan seuraavan kuukauden alusta sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

17 §

Jos leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään 2 000 markkaa verrattuna siihen vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on määrätty, täydennysmäärä on vastaavasti oikaistava tai se on lakkautettava. Täydennysmäärän määrä oikaistaan myös eläkkeensaajan hakemuksesta, jos täydennysmäärään vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut siihen korottavasti

vaikuttava muutos. Jos täydennysmäärän korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

Jos leskeneläkkeen täydennysmäärää määrättäessä on otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta, täydennysmäärää uudelleen määrättäessä tuloksi entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu perheläkkeiden indeksisidonnaisuudesta.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, leskeneläkkeen täydennysmäärän määrää on oikaistava tai täydennysmäärä lakkautettava. Lisäksi sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, jos täydennysmäärään vaikuttavat tulot ovat muuttuneet.

18 §

Leskeneläkkeen täydennysmäärä voidaan määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos eläkkeensaaja on:

1) lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada eläkkeen täydennysmäärä tai olennaisesti vaikuttanut täydennysmäärän määrään, ja jos hän on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa täydennysmäärään; taikka

2) täydennysmäärän määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa tahallisesti antanut vääriä tietoja täydennysmäärään vaikuttavista tuloista tai omaisuudesta ja tämän vuoksi saanut täydennysmäärää aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla eläkkeen täydennysmäärä 1 momentin perusteella on evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan eläkkeensaajalle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

21 §

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen, jos hän saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai rintamasotilaseläkelain (119/77) mukaista rintamasotilaseläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä. Mainittua eläkettä saavalle leskelle maksetaan kuitenkin alkueläkettä se

määrä, jolla alkueläke olisi suurempi kuin mainittu eläke, asumistuki ja ylimääräinen rintamalisä. Eläkkeeseen kuuluvana ei tällöin pidetä kansaneläkelain 30 a §:n mukaista eläkkeensaajien hoitotukea eikä rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää.

29 §

Lesken alkueläkkeeseen kuuluu perusmäärä, täydennysmäärä ja asumistuki. Sama koskee lesken jatkoeläkettä, kun:

1) leskellä on alle 18-vuotias yhteinen lapsi edunjäätäjän kanssa; tai

2) lesken kanssa samassa taloudessa asuu alle 18-vuotias lesken tai edunjäätäjän lapsi, joka on asunut samassa taloudessa jo edunjäätäjän kuollessa.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lesken jatkoeläkkeeseen kuuluu täydennysmäärä ja asumistuki.

Leskeneläkkeen perusmäärästä, täydennysmäärästä ja asumistuesta on voimassa mitä 15 a §:n 2—8 momentissa ja 15 g §:ssä säädetään.

30 §

Leskeneläkkeen täydennysmäärä määräytyy 15 b, 15 d ja 15 f §:n mukaan. Eläkkeensaajan työtulosta otetaan kuitenkin vuosituloa määrättäessä huomioon vain 60 prosenttia. Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös

Täydennysmäärän tarkistamisesta on voimassa, mitä 16—18 §:ssä säädetään.

32 §

Jos samalta ajalta, jolta edunsaajalle myöhemmin myönnetään kansaneläke, on maksettu perhe-eläkettä, pidetään viimeksi mainittua kansaneläkkeen, eläkkeensaajien asumistuen ja ylimääräisen rintamalisän osasuorituksena. Tätä säännöstä sovellettaessa kansaneläkkeenä ei pidetä kansaneläkelain 30 a §:n mukaista hoitotukea eikä rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää.

32 a §

Jollei naimisissa olevalla leskeneläkkeensaajalla ole yhteistä taloutta puolisonsa kans-

sa, hänen täydennysmääräänsä määrättäessä sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään sellaisen eläkkeensaajan täydennysmäärästä, joka ei ole naimisissa.

Jos mies ja nainen avioliittoa solmimatta jatkuvasti elävät yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa, heidän täydennysmääriään määrättäessä voidaan soveltaa, mitä tässä laissa säädetään puolisoista.

34 a §

Jos leskeneläkkeensaaja on kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitettussa hoidossa, täydennysmäärästä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää ensimmäisessä kuntaryhmässä 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä 40 prosenttia 15 a §:n 3 momentissa mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä ja saman pykälän 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa siinä mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos leskeneläkkeensaajalle maksetaan eläkkeensaajien asumistukilain mukaista asumistukea.

37 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke voidaan ulkomailla asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyttää asumisvaatimuksen.

38 a §

Mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään leskeneläkkeen perusmäärästä ja täydennysmäärästä on soveltuvin osin voimassa leskeneläkkeen pohjaosasta ja lisäosasta. Mitä muualla laissa säädetään leskeneläkkeen pohjaosasta ja lisäosasta, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin leskeneläkkeen perusmäärään ja täydennysmäärään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tämän lain 17 §:ä sovelletaan, kun leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut tämän lain voimassaollessa muutos verrattuna siihen tuloon, jonka perusteella eläke on määrätty. Muutoksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneet tulonmuutokset.

Jos leski saa leskeneläkettä tämän lain voimaan tullessa, ulkomailta maksettava etuus otetaan huomioon tämän lain 15 b §:n 3 momentin 12 kohdan mukaisesti, kun leskeneläkettä ensimmäisen kerran tarkistetaan 17 §:n perusteella tämän lain voimassa ollessa. Jos leskeneläke myönnetään tai tarkistetaan tämän lain voimaantuloa edeltävältä ajalta, otetaan ulkomailta maksettava etuus huomioon tämän lain voimaantulosta lukien 17 §:n 1 momenttia soveltamatta.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki**rintamasotilaseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 1 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentin 2 kohta, 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 9 b § ja 17 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 4 momentti ja 8 §:n 3 momentin 2 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (125/88), 8 §:n 2 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (106/82), 9 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980, 25 päivänä heinäkuuta 1986, 4 päivänä joulukuuta 1987 annetuilla laeilla (1085/80, 589/86 ja 938/87), 9 a §:n 2 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1494/95), 9 b § 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (551/93) ja 17 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (889/94), seuraavasti:

1 §

Rintamasotilaseläkettä ei makseta rintamasotilaalle eikä rintamapalvelukseen osallistuneelle henkilölle, joka saa kansaneläkettä tai perhe-eläkelain (38/69) mukaista leskeneläkkeen jatkoeläkettä. Jos rintamasotilaseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu kansaneläkettä tai perhe-eläkettä taikka rintamalisää tai ylimääräistä rintamalisää, pidetään viimeksi mainittuja rintamasotilaseläkkeen ennakkosuorituksena.

8 §

Jos eläkkeenhakija on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen myöntämistä saanut tai jos hänen puolisonsa saa rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja rintamasotilaseläkkeen indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Samoin menetellään, kun rintamapalvelukseen osallistunut henkilö on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen alkamista saanut leskeneläkettä, johon kuuluu täydennysmäärä. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke

on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Vuosituloksi ei lueta:

2) kansaneläkelain mukaan maksettavaa kansaneläkettä eikä eläkkeensaajien hoitotukea;

9 §

Henkilölle, jolle on annettu rintamasotilas-tunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus ja joka ei saa tämän lain mukaista rintamasotilaseläkettä, maksetaan rintamalisää 852 markkaa vuodessa. Ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä, rintamalisä maksetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/88) perusteella.

Samoin edellytyksin kuin 1 momentissa säädetään, rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä myönnetään sellaiselle henkilölle, joka Suomen kansalaisena on osallistunut vuoden 1918 sotaan ja saanut siitä veteraanitunnuksen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

9 a §

Ylimääräinen rintamalisä on 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 3 868,32 markkaa vuodessa. Jos

kansaneläke on kansaneläkelain 25 a §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittua markkamäärää lykkäysprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävistä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruuden kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävistä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa kansaneläkettä on oikaistava tai kansaneläke on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vastaavasti oikaistava tai se on lakkautettava. Jos sotilasvammalain mukaisen elinkoron saaja ei saa kansaneläkettä tai jos se määräytyy kansaneläkelain 25 b §:n mukaisesti, ylimääräinen rintamalisä on oikaistava tai lakkautettava samoin edellytyksin kuin kan-

saneläke. Ylimääräinen rintamalisä on oikaistava myös silloin, kun sotilasvammalain mukaisen elinkoron saajalle myönnetään kansaneläke.

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Rintamasotilaseläkettä määrättäessä vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin mukaisesti maksettavaa puolisolisää eikä lapsikorotusta.

Tämän lain 9 §:ssä säädetty markkamäärä vastaa virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan lokakuussa 1976 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Tämän lain 9 a §:n 2 momentissa säädetty markkamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 1986 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

6.

Laki**ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/88) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti, seuraavasti:

1 §

Ulkomailla asuvalla rintamasotilaalla ja rintamapalvelukseen osallistuneella henkilöllä on oikeus rintamalisään sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

hemmin myönnetään rintamasotilaseläkelain mukainen rintamalisä, on maksettu tässä laissa tarkoitettua rintamalisää, pidetään rintamalisää rintamasotilaseläkelain mukaisen rintamalisän ja kansaneläkkeensaajalle maksettavan ylimääräisen rintamalisän ennakosuorituksena.

2 §

Rintamalisä myönnetään ulkomailla asuvalle Suomen tai ulkomaan kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkelain (347/56) mukaista kansaneläkettä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut tämän lain mukainen rintamalisä maksetaan edelleen tämän lain mukaisena siihen saakka, kun henkilö hakemuksestaan alkaa saada rintamasotilaseläkelain (119/77) mukaista rintamalisää.

5 §

Jos samalta ajalta, jolta henkilölle myö-

7.

Laki**vammaistukilain 1 ja 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/88) 1 §:n 1 momentti ja 8 §, sellaisena kuin niistä 8 § on 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (890/94), seuraavasti:

1 §

Suomessa asuvalla 16—64-vuotiaalla henkilöllä, joka ei saa

1) kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, tai eläkkeensaajien hoitotukea, taikka

2) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustu-

vaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä; tai

3) kansanedustajain eläkelain (329/67) tai valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä,

on oikeus sairaudesta tai vammasta

johtuvan avuntarpeen, haitan ja erityiskustannusten perusteella saada vammaistukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

8 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvien osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 ja 75 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4

momentissa sekä 80—83, 83 a, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tamikuuta 1997.

8.

Laki

sotilasavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/93) 8 §:n 2—4 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 11 §:n 1 momentin 7—9 kohta, lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 10 kohta seuraavasti:

8 §

Perusavustus

Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään yksinäiselle henkilölle paikkakunnalla maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruinen. Avustus määräytyy porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Ulkomailla asuvalle asevelvollisen omaiselle perusavustus määräytyy yksinäiselle henkilölle toisessa kuntaryhmässä maksettavan täyden kansaneläkkeen perusteella.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen tarkistamisen kanssa.

9 §

Asumisavustus

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja

kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunnon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot ja aravalain (1189/93) tai asuntotuotantolain (247/66) nojalla myönnettyjen lainojen vuosimaksut. Asumismenot otetaan huomioon siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää.

11 §

Huomioon otettavat tulot ja varat

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytettävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

7) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen isyyssrahaa;

8) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa;

9) asumistukilain (408/75) mukaista asu-

mistukea; tai
10) veronpalautuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 1997.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 4 momentissa
säädetään, tarkistusta perusavustuksen mää-
rään ei tehdä vuosina 1997 ja 1998.

9.

Laki

kuntoutusrahalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/91) 16 §:n 2 mo-
mentti sekä
muutetaan 18 §:n 2 momentti ja 27 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä 18 §:n 2 mo-
mentti on 28 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (1065/94), seuraavasti:

18 §

Yhteensovitus

Jos kuntoutuja saa korvausta ammatillisena
kuntoutuksena järjestetyn koulutuksen tai
siihen liittyvän harjoittelun ajalta säännöllis-
esti muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua
ansionmenetykskorvausta tai muuta toimeen-
tuloa turvaavaa tuloa, vähennetään samalta
ajalta maksettavasta kuntoutusrahasta maini-
tut tulot ja korvaukset siltä osin kuin niiden
määrä yhteensä ylittää lukukauden ajalta
laskettuna keskimäärin yksinäiselle henkilö-
le maksettavan hänen asuinkuntansa kunta-
ryhmän mukaisen täysimääräisen kansan-
eläkkeen määrän kuukaudessa. Tässä mo-
mentissa säädettyä yhteensovitusta ei sovel-
leta kuntoutusrahaan, joka 21 §:n nojalla

maksetaan työnantajalle.

27 §

Maksaminen

Jos henkilölle kuntoutusrahana kuukaudel-
ta maksettava erä olisi pienempi kuin 17 §:n
mukaan päivää kohti laskettava vähimmäis-
määrä, ei kuntoutusrahaa makseta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 1997.

Kuntoutusrahalain 16 §:ssä tarkoitettuna
kansaneläkkeenä otetaan huomioon myös
kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain
(1491/95) voimaantulosäännöksen 6 momen-
tin mukaisesti maksettava lapsikorotus.

10.

Laki**kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1496/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin perusteella maksettavia puolisolisiä ja lapsikorotuksia ei kuitenkaan koroteta tai alenneta kansaneläkelaiissa säädettyjen

eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain 1 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

11.

Laki**asumistukilain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/75) 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 3 ja 4 kohta sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetussa laissa ja 2 §:n 3 ja 4 kohta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1498/95), sekä *lisätään* 1 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä helmikuuta 1987 annetulla lailla (154/87) ja mainitulla 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetulla lailla, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Asumistukea voidaan valtion varoista myöntää ruokakunnalle Suomessa sijaitsevan, vakinaiseksi katsottavan vuokra-asunnon tai omistusasunnon asumismenojen vähentämiseksi siten kuin tässä laissa säädetään. Mitä tässä laissa tai sen nojalla annettussa asetuksessa taikka valtioneuvoston päätöksessä säädetään vuokra-asunnosta, sovelletaan myös asumisoikeusasunnoista annettussa laissa (650/90) tarkoitettuun asumisoikeusasuntoon.

löksi katsotaan vain Suomessa asuva henkilö.

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

-----
3) yhden henkilön ruokakunnalle, jos asianomainen henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen:

4) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa

-----
Ruokakuntaan pysyvästi kuuluvaksi henki-

solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen; eikä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

12.

Laki

asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/93) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään Suomessa asumisesta määrätessä oikeudesta kansaneläkelain (347/56), perhe-eläkelain (38/69), eläkkeensaajien asumistukilain (591/78), sairausvakuutuslain (364/63), lapsen hoitotuesta annetun lain (444/69), vammaistukilain (124/88), kansaneläkelaitoksen järjestäjästä

kuntoutuksesta annetun lain (610/91), kuntoutusrahalain (611/91), lapsilisälain (796/92) ja äitiysavustuslain (477/93) sekä työttömyysturvalain (602/84) ja työmarkkinatuesta annetun lain (1542/93) (*sosiaaliturvalainsäädäntö*) mukaisiin etuuksiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

13.

Laki

työntekijäin eläkelain 4 a ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 4 a §:n 2 momentin 2 kohta ja 8 §:n 5 momentti sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1482/95), seuraavasti:

4 a §

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

2) jos leski edunjäätäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai sai 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaista taikka kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä,

joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

8 §

Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnettyt tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke, 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä vastaava muu perhe-eläke taikka 1 momentissa tarkoitettua muuta eläkettä tai jatkuvaa korvausta vastaava perhe-eläke tai jatkuva korvaus yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke on 4 momentissa tarkoitettuja peruseläkkeitä vastaavista kaikista perhe-eläkkeistä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta

yhteensovitusperusteesta vähennettynä kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-eläkelain mukaan suoritettavan lapseneläkkeen perusmäärällä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärällä. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perhe-eläkkeen saajana on lesken asemesta edunjättäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärää. Jos 7 h §:n mukaisesti edunsaajien lukumäärän perusteella laskettu perhe-eläke on pienempi kuin edunjättäjän eläke, alennetaan edellä sanottuja prosenttimääriä samassa suhteessa. Yhteensovitettu perhe-eläke jaetaan edunsaajien kesken 7 h §:ssä mainittujen määrien suhteessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tämän lain 4 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan, jos edunjättäjä on kuollut lain tultua voimaan.

14.

Laki

valtion perhe-eläkelain 3 ja 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/68) 3 §:n 1 momentin 2 kohta ja 6 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (103/90), seuraavasti:

3 §

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

2) jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai sai työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaista taikka kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut

vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

6 §

Yhteensovitusrajasta vähennetään kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-eläkelain (38/69) mukaan suoritettavan lap-

seneläkkeen perusmäärä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärä. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin edellä olevan taulukon mukaisen prosenttimäärän puolikas yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perhe-eläkkeen saajana on lesken asemesta edunjäntäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tätä lakia sovelletaan, jos edunjättäjä on kuollut lain tultua voimaan. Jos edunjättäjä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1940, valtion perhe-eläkelain 6 §:ää sovelletaan kuitenkin sellaisena kuin se oli ennen 30 päivänä joulukuuta 1993 annettua valtion perhe-eläkelain muutosta (1530/93) niin, että pykälässä mainitun leskeneläkkeen pohjaosan määrän sijasta käytetään leskeneläkkeen perusmäärää.

15.

Laki

työmarkkinatuesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään työmarkkinatuesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1542/93) 2 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Jos työmarkkinatukea koskevan asian yhteydessä tulee erikseen ratkaistavaksi, onko henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asia ratkaistaan sen mukaan kuin asumiseen

perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (1573/93) säädetään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin mainitun lain 13 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Terttu Huttu-Juntunen*

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 24 §:n 2 momentti ja 26 §:n 9 ja 10 momentti ja 87 §,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 2 momentti ja 26 §:n 9 ja 10 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1491/95),

muutetaan 22 a §:n 5 momentti, 23 §, 25 §:n 3 ja 4 momentti, 25 a §, 25 b §:n 5 momentti, 26 §:n 1 momentin 1—3 kohta sekä 2, 4, 5, ja 7 momentti, 30 a §:n 1 ja 3 momentti, 30 b §, 31 §:n 2 ja 3 momentti, 32 ja 32 a §, 39 b §:n 1 momentti, 42 b §, 45 §:n 2 momentti, 74 c §, 79 §:n 2 momentti ja 91 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 22 a §:n 5 momentti, 23 §, 25 §:n 3 momentti, 25 b §:n 5 momentti ja 31 §:n 2 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (564/93), 25 §:n 4 momentti, 30 a §:n 1 ja 3 momentti ja 32 § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), 25 a § muutettuna 26 päivänä heinäkuuta 1985 ja 23 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla (670/85 ja 1217/88), 26 §:n 1 momentin 1—3 kohta 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (981/94), 26 §:n 2, 4, 5 ja 7 momentti, 30 b § ja 91 a § mainitussa 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa, 31 §:n 3 momentti 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88), 32 a § muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla ja 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (471/91), 39 b §:n 1 momentti ja 45 §:n 2 momentti 8 päivänä elokuuta 1986 annetussa laissa (594/86), 42 b § muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 18 päivänä joulukuuta 1995 annetuilla laeilla, 74 c § 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (886/94) ja 79 §:n 2 momentti 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1250/89), sekä

lisätään 20 §:ään siitä mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, sekä 30 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 21 päivänä marraskuuta 1994 annetuilla laeilla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

(uusi 2 momentti)

Eläkkeensaajien hoitotukea maksetaan siten kuin 30 a §:ssä säädetään.

22 a §

Jos eläkkeensaaja menee ansiotyöhön ja hänen ansiotulonsa ovat 1 momentissa tarkoitetun markkamäärän suuruiset tai sitä suuremmat, maksetaan hänelle puolet hänen saamastaan yksilöllisestä varhaiseläkkeestä, rintamasotilaseläkelain 9 §:n mukaisesta rintamalisästä ja 9 a §:n mukaisesta ylimääräi-

Jos eläkkeensaaja menee ansiotyöhön ja hänen ansiotulonsa ovat 1 momentissa tarkoitetun markkamäärän suuruiset tai sitä suuremmat, maksetaan hänelle puolet hänen saamastaan yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja rintamasotilaseläkelain 9 a §:n mukaisesta ylimääräisestä rintamalisästä. Varhaiseläk-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sestä rintamalisästä. Varhaiseläkkeensaajalle maksettavaa eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea ei kuitenkaan puoliteta. Yksilöllistä varhaiseläkettä ei makseta lainkaan, vaan se jätetään lepäämään, jos ansiotulot ovat suuremmat kuin 3/5 työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien mukaan määräytyvästä eläkkeen perusteena olevasta palkasta tai työtulosta.

keensaajalle maksettavaa *eläkkeensaajien hoitotukea*, eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea ja *rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää* ei kuitenkaan puoliteta. Yksilöllistä varhaiseläkettä ei makseta lainkaan, vaan se jätetään lepäämään, jos ansiotulot ovat suuremmat kuin 3/5 työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien mukaan määräytyvästä eläkkeen perusteena olevasta palkasta tai työtulosta.

23 §

Suomessa asuvalla Suomen kansalaisella on oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen, jos hän on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Vakuutetulla, joka ei ole Suomen kansalainen, on oikeus tämän lain mukaiseen eläkkeeseen, jos hän on 16 vuotta täytettyään välittömästi ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta.

Vakuutetulla on kuitenkin 1 momentissa säädetyn kolmen tai viiden vuoden asumisvaatimuksen estämättä oikeus eläkkeeseen, jos hänen työkyvyttömyytensä alkaa hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin on kulunut viisi vuotta siitä, kun hän on täyttänyt 16 vuotta.

24 §

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen kansaneläke on ensimmäisessä kuntaryhmässä 13 308 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 12 756 markkaa vuodessa.

25 §

Lisäosa myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa vakuutettu asuu lisäosan alkamisajankohtana. Ulkomailla asuvalle lisäosa maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto toimittaa kuntien jaon elinkustannusten kalleuden mukaan tässä pykälässä tarkoitettuun kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

23 §

Suomessa asuvalla Suomen kansalaisella on oikeus tämän lain mukaiseen *etuuteen*, jos hän on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. *Henkilöllä*, joka ei ole Suomen kansalainen, on oikeus tämän lain mukaiseen *etuuteen*, jos hän on 16 vuotta täytettyään välittömästi ennen *etuuden* alkamista asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta.

Henkilöllä on kuitenkin 1 momentissa säädetyn kolmen tai viiden vuoden asumisvaatimuksen estämättä oikeus *etuuteen*, jos hänen työkyvyttömyytensä alkaa hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin on kulunut viisi vuotta siitä, kun hän on täyttänyt 16 vuotta.

(2 mom. kumotaan)

Kansaneläke myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa *henkilö* asuu *kansaneläkkeen* alkamisajankohtana. Ulkomailla asuvalle *kansaneläke* maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto *jakaa kunnat* elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 a §

Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, pohjaosaa ja lisäosaa korotetaan yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuukautta, jolta vakuutetulla ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.

Jos eläke myönnetään varhennettuna vanhuuseläkkeenä, pohjaosaa ja lisäosaa vähennetään puoli prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke siirtyy maksettavaksi aikaisemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

25 a §

Jos *vanhuuseläke* alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, *sitä* korotetaan yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuukautta, jolta *henkilöllä* ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.

Jos *kansaneläke* myönnetään varhennettuna vanhuuseläkkeenä, *sitä vähennetään* puoli prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke siirtyy maksettavaksi aikaisemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Pykälää ei sovelleta 30 a §:ssä tarkoitettuun eläkkeensaajien hoitotukeen.

25 b §

Kun työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi, uusi eläke maksetaan 1 ja 2 momentin estämättä samalla tavoin vakuutetun Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin entinen eläke.

Kun työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi *taikka kun eläkkeensaajien hoitotuen saajalle myönnetään 20 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu eläke*, uusi eläke maksetaan 1 ja 2 momentin estämättä samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin entinen etuus.

26 §

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon henkilön jatkuvasti saama:

1) työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamustoimintaan taikka kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehtyyn perhehoitajalain (312/92) 1 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoa koskevaan toimeksiantosopimukseen perustuva, sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva *tai valtioiden välisen järjestön palveluksen perusteella maksettava eläke* ja perhe-eläke;

2) lakisääteisen tapaturmavakuutuksen mukainen tapaturmaeläke, perhe-eläke, elinkorke ja huoltoeläke *sekä ulkomailta maksettava vastaava etuus*;

3) liikennevakuutusta koskevien eri lakien mukainen työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke sekä ansionmenetyksen korvaus, viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua

26 §

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon henkilön jatkuvasti saama:

1) työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamustoimintaan taikka kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehtyyn perhehoitajalain (312/92) 1 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoa koskevaan toimeksiantosopimukseen perustuva, sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva eläke ja perhe-eläke;

2) lakisääteisen tapaturmavakuutuksen mukainen tapaturmaeläke, perhe-eläke, elinkorke ja huoltoeläke;

3) liikennevakuutusta koskevien eri lakien mukainen työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke sekä ansionmenetyksen korvaus, viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua

Voimassa oleva laki

vahingon sattumisesta, sekä ulkomailta maksettava vastaava etuus;

Kansaneläkettä määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön, taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain (13/82) mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta eikä, jos henkilö on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa eläkkeeseen suhteutettua työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta. Saman lain 5 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava säännös otetaan kuitenkin tulona huomioon.

Jos henkilö on välittömästi ennen kansaneläkkeen myöntämistä saanut perhe-eläkelain (38/69) mukaista perhe-eläkettä, johon kuuluu lisäosa, tai rintamasotilaseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon myös 1 momentissa tarkoitettuja perhe- tai huoltoeläkkeitä vastaava vieraasta valtiosta maksettava jatkuva etuus.

Kun yksilöllinen varhaiseläke maksetaan

Ehdotus

vahingon sattumisesta;

Kansaneläkettä määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön, taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain (13/82) mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta eikä, jos vakuutettu on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa, eläkkeeseen suoritettua työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta. Saman lain 5 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava *vähennys* otetaan kuitenkin tulona huomioon.

Jos henkilö on välittömästi ennen kansaneläkkeen myöntämistä saanut perhe-eläkelain (38/69) mukaista *leskeneläkettä* tai rintamasotilaseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon myös 1 momentissa *tarkoitettua eläkettä tai korvausta taikka kansaneläkettä tai perhe-eläkelain mukaista eläkettä* vastaava *ulkomailta maksettava jatkuva etuus, ellei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu.*

Kun yksilöllinen varhaiseläke maksetaan

Voimassa oleva laki

puolitettuna 22 a §:n 7 momentin mukaisesti, kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu eläke täyden yksilöllisen varhaiseläkkeen suuruisena.

Mitä edellä on sanottu kansaneläkkeestä sovelletaan vuonna 1996 24 §:n 3 momentissa säädettyyn pohjaosaan ja lisäosaan kuitenkin siten, että täysimääräisestä pohjaosasta vähennetään edellä 1 momentin 5 kohdassa säädetyn markkamäärän sijasta 50 prosenttia siitä tulojen yhteismäärän osasta, joka ylittää yksinäisellä henkilöllä ensimmäisessä kuntaryhmässä 26 468 markkaa vuodessa ja toisessa kuntaryhmässä 25 172 markkaa vuodessa ja naimisissa olevalla henkilöllä ensimmäisessä kuntaryhmässä 22 724 markkaa vuodessa ja toisessa kuntaryhmässä 21 620 markkaa vuodessa. Jos täysimääräinen pohjaosa on 25 b §:n mukaan suhteutettu, käytetään mainittujen tulorajojen sijasta tulorajana sitä markkamäärää, josta henkilön lisäosa lakkaa. Mitä 27 §:ssä on sanottu kansaneläkkeestä, sovelletaan vastaavasti vuonna 1996 24 §:n 3 momentissa säädettyyn pohjaosaan ja lisäosaan.

Pohjaosaa tarkistettaessa on soveltuvin osin voimassa, mitä lisäosan tarkistamisesta on säädetty 32 §:ssä ja 32 a §:ssä.

30 a §

Työkyvyttömyyseläkkeensaajalle ja vanhuus- tai varhennetun vanhuuseläkkeensaajalle, jonka toimintakyvyn voidaan sairauden tai vamman johdosta arvioida olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut, maksetaan tarvittavan hoidon ja palvelusten tai erityiskustannusten korvaamiseksi hoitotukea,

Ehdotus

puolitettuna 22 a §:n 5 momentin mukaisesti, kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu eläke täyden yksilöllisen varhaiseläkkeen suuruisena.

(9 mom. kumotaan)

(10 mom. kumotaan)

30 a §

Henkilölle, jonka toimintakyvyn voidaan sairauden tai vamman johdosta arvioida olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut ja joka on joko täyttänyt 65 vuotta taikka saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä taikka kansanedustajain eläkelain (329/67) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä, maksetaan tarvittavan hoidon ja palvelusten tai erityiskustannusten korvaamiseksi eläkkeensaajien hoitotukea:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1) jos hän on yhtämittaisen hoidon ja valvonnan tarpeessa tai hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erittäin huomattavia erityiskustannuksia, 8 304 markkaa vuodessa;

2) jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissaan jokapäiväistä, aikaa vievää toisen henkilön apua, huomattavassa määrin säännöllistä ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta huomattavia erityiskustannuksia, 4 152 markkaa vuodessa; tai

3) jos hän tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erityiskustannuksia, 1 668 markkaa vuodessa.

Sokealla ja liikuntakyvyttömällä tai henkilöllä, joka on saanut vammaistukilain (124/88) mukaista vammaistukea välittömästi ennen tämän lain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen tai vanhuuseläkkeen tai varhennetun vanhuuseläkkeen saamista, on aina oikeus vähintään 1 momentin 3 kohdassa säädetyn markkamäärän suuruiseen hoitotukeen.

1) jos hän on yhtämittaisen hoidon ja valvonnan tarpeessa tai hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erittäin huomattavia erityiskustannuksia, 8 304 markkaa vuodessa;;

2) jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissaan jokapäiväistä aikaa vievää toisen henkilön apua, huomattavassa määrin säännöllistä ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta huomattavia erityiskustannuksia, 4 152 markkaa; tai

3) jos hän tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asioinnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erityiskustannuksia, 1 688 markkaa vuodessa.

Sokealla ja liikuntakyvyttömällä on aina oikeus vähintään 1 momentin 3 kohdassa säädetyn markkamäärän suuruiseen eläkkeensaajien hoitotukeen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muu eläke kuin tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa eläkkeensaajien hoitotukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan hoitotuen maksamista niin kauan, kun sen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

30 b §

Hoitotuki maksetaan samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin 25 b §:ssä säädetään.

Hoitotukea ei makseta, jos sen määrä kuu-kaudessa olisi pienempi kuin 30 markkaa.

30 b §

Jos henkilö saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, eläkkeensaajien hoitotuki maksetaan samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin mainittu eläke.

Jos henkilölle ei makseta 1 momentissa mainittua eläkettä, eläkkeensaajien hoitotuki suhteutetaan hakijan Suomessa asumaan aikaan 25 b §:ssä säädetyllä tavalla siten, että

Voimassa oleva laki

Ehdotus

suhteutuskerron lasketaan 25 b §:n 3 momentin mukaisesti, jos hakija on hoitotuen alkaessa täyttänyt 65 vuotta, ja muissa tapauksissa mainitun pykälän 4 momentin mukaisesti.

31 §

Eläkelaitos voi kahden vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, josta eläke on lakkautettu, määrätä eläkkeen maksamisen jälleen aloitettavaksi joko hakemuksen tai hyväksymänsä selvityksen perusteella. Eläke voidaan tällöin määrätä takautuvasti maksettavaksi siltä ajalta, jona eläke on ollut lakkautettuna, tai sen osalta. Eläke voidaan myöntää myös yksilöllisenä varhaiseläkkeenä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin mainitun aikaisemman eläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, edellyttäen, että työnteon lopettaminen tai ansiotulojen vähentyminen on tapahtunut aikaisintaan 360 päivää ennen aikaisemman eläkkeen alkamista. Laskettaessa 360 päivän määräaika on otettava huomioon, mitä 22 a §:ssä säädetään.

Hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään.

32 §

Kun eläkkeensaaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut eri kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen eläkkeensä lisäosa on, lisäosa muutetaan seuraavan kuukauden alusta lukien sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

32 a §

Jos lisäosaan vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, lisäosan määrä on oikaistava tai lisäosa lakkautettava. Jos lisäosan korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksetta.

Eläkelaitos voi kahden vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, josta eläke on lakkautettu, määrätä *työkyvyttömyyseläkkeen* maksamisen jälleen aloitettavaksi joko hakemuksen tai hyväksymänsä selvityksen perusteella. Eläke voidaan tällöin määrätä takautuvasti maksettavaksi siltä ajalta, jona eläke on ollut lakkautettuna, tai sen osalta. Eläke voidaan myöntää myös yksilöllisenä varhaiseläkkeenä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin mainitun aikaisemman eläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, edellyttäen, että työnteon lopettaminen tai ansiotulojen vähentyminen on tapahtunut aikaisintaan 360 päivää ennen aikaisemman eläkkeen alkamista. Laskettaessa 360 päivän määräaika on otettava huomioon, mitä 22 a §:ssä säädetään.

Eläkkeensaajien hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään.

32 §

Kun eläkkeensaaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut *kunnassa, joka kuuluu eri kuntaryhmään* kuuluvassa kunnassa kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen *kansaneläkkeensä* on, *kansaneläke* muutetaan seuraavan kuukauden alusta lukien sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

32 a §

Jos *kansaneläkkeeseen* vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, *kansaneläkkeen* määrä on oikaistava tai *kansaneläke* lakkautettava. Jos *kansaneläkkeen* korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksetta.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Jos lisäosaa määrättäessä on otettu huomioon 26 §:n 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan lisäosaa uudelleen määrättäessä tuloksi, entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, lisäosan määrä on oikaistava tai lisäosa lakkautettava. Lisäksi sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, jos lisäosaan vaikuttavat tulot ovat muuttuneet.

39 b §

Tämän lain mukainen *eläke tai sen osa* ja muu etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka sosiaalivakuutustoimikunnalle tai työttömyyskassalle. Korotus ei myöskään koske 34 §:n 1 momentin mukaan suoritettavia kuntoutusetuuksia.

42 b §

Jos eläkkeensaaja on 42 a §:ssä tarkoitetussa hoidossa, lisäosasta ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää ensimmäisessä kuntaryhmässä sen määrän, joka on 43 prosenttia, ja toisessa kuntaryhmässä 40 prosenttia 25 §:n 1 momentissa mainitusta täysimääräisestä lisäosasta ja saman pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa siinä mainitusta täysimääräisestä lisäosasta.

Jos *kansaneläkettä* määrättäessä on otettu huomioon 26 §:n 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan *kansaneläkettä* uudelleen määrättäessä tuloksi entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, *kansaneläkkeen* määrä on oikaistava tai *kansaneläke* lakkautettava. Lisäksi sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, jos *kansaneläkkeeseen* vaikuttavat tulot ovat muuttuneet.

39 b §

Tämän lain mukainen etuus maksetaan viivästysajalta korotettuna. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisääteistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka *kansaneläkelaitokselle* tai työttömyyskassalle.

42 b §

Jos *kansaneläkkeensaaja* on 42 a §:ssä tarkoitetussa hoidossa, kansaneläkkeestä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 671,06 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 618,20 markkaa kuukaudessa sekä naimisisä olevalla kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 603,98 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 559,00 markkaa kuukaudessa. Jos kansaneläkettä on 25 a §:n mukaisesti lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittuja markkamääriä lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähenysprosentilla.

(3 mom. kumotaan)

Jos eläkkeensaaja on 42 a §:ssä tarkoitetussa hoidossa, lisäosasta ei vuonna 1996 siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kautta, makseta sitä osaa, joka ylittää ensimmäisessä kuntaryhmässä 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä 40 prosenttia 24 §:n 3 momentissa mainitusta täysimääräisestä lisäosasta. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos eläkkeensaajalle maksetaan eläkkeensaajien asumistukilain mukaista asumistukea.

45 §

Jos lisäosassa tuloksi luettavasta eläkkeestä tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä, voidaan lisäosa maksaa väliaikaisesti, vaikka oikeutta mainittuun etuuteen ei ole lopullisesti ratkaistu. Jos tällaisessa tapauksessa myönnetään lisäosassa tuloksi luettavaa eläkettä tai korvausta takautuvasti, eläkelaitos saa periä samalta ajalta liikaa maksetun lisäosan määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä tai korvauksesta. Eläkelaitoksen on ilmoitettava työeläke- tai muulle laitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen tai korvauksen maksamista, että eläke tai korvaus tai osa siitä on maksettava eläkelaitokselle.

Jos *kansaneläkkeessä* tuloksi luettavasta eläkkeestä tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä, voidaan *kansaneläke* maksaa väliaikaisesti, vaikka oikeutta mainittuun etuuteen ei ole lopullisesti ratkaistu. Jos tällaisessa tapauksessa myönnetään *kansaneläkkeessä* tuloksi luettavaa eläkettä tai korvausta takautuvasti, eläkelaitos saa periä samalta ajalta liikaa maksetun *kansaneläkkeen* määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä tai korvauksesta. Eläkelaitoksen on ilmoitettava työeläke- tai muulle laitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen tai korvauksen maksamista, että eläke tai korvaus tai osa siitä on maksettava eläkelaitokselle.

74 c §

Jos lisäosan saajalle on takautuvasti myönnetty 26 §:n 1 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, eläkelaitos voi, riippumatta siitä, mitä 74 §:ssä säädetään, asianosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

74 c §

Jos *kansaneläkkeen* saajalle on takautuvasti myönnetty 26 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, eläkelaitos voi riippumatta siitä, mitä 74 §:ssä säädetään, asianosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

79 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, voidaan tämän lain mukainen etuus lukuun ottamatta hoitotukea, hautausavustusta sekä 34 §:n perusteella suoritettavaa etuutta ulosmitata puolisolle tai lapselle taikka vahingonkorvauksena lapselle maksettavan elatusavun perimiseksi.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, voidaan tämän lain mukainen etuus lukuun ottamatta *eläkkeensaajien* hoitotukea, ulosmitata puolisolle tai lapselle taikka vahingonkorvauksena lapselle maksettavan elatusavun perimiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

87 §

Vakuutetulla ja eläkkeensaajalla sekä heidän 33 §:ssä tarkoitettulla omaisellaan on oikeus saada häntä koskevia tietoja eläkelaitoksen ((piiriasiamiehen)) välityksellä eläkelaitoksessa ja vakuutusosoikeudessa olevista asiakirjoista.

87 §

(kumotaan)

91 a §

Mitä muualla laissa säädetään kansaneläkkeen perusosasta, pohjaosasta, tukiosasta, tukilisästä, lisäosasta sekä apu- ja hoitolisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta hoitotuesta. Mitä tässä laissa säädetään kansaneläkkeestä, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin pohjaosaan ja lisäosaan. *Vastaavasti mitä muualla laissa säädetään kansaneläkkeensaajasta, on voimassa vuonna 1996 henkilöstä, jolle on vahvistettu oikeus 20 §:ssä tarkoitettuun kansaneläkkeeseen.*

91 a §

Mitä muualla laissa säädetään kansaneläkkeen perusosasta, pohjaosasta, tukiosasta, tukilisästä, lisäosasta sekä apu- ja hoitolisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta eläkkeensaajien hoitotuesta. Mitä tässä laissa säädetään kansaneläkkeestä, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin pohjaosaan ja lisäosaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Kun pohjaosa ja lisäosa muutetaan kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 4 momentin perusteella kansaneläkkeeksi, kansaneläkettä muodostettaessa voidaan käyttää Kansaneläkelaitoksen hallussa olevia kansaneläkkeen määrään vaikuttavia tietoja. Kansaneläkelaitoksella on oikeus oikaista kansaneläkkeen määrä, jos nämä tiedot muuttuvat 1 päivästä tammikuuta 1997.

Kansaneläke voidaan muuttaa tämän lain mukaiseksi ilman uutta päätöstä. Kirjallinen päätös annetaan kuitenkin pyynnöstä.

Jos henkilö saa kansaneläkettä tämän lain voimaantullessa, ulkomailta maksettava etuus otetaan huomioon tämän lain 26 §:n 5 momentin mukaisesti, kun kansaneläkettä ensimmäisen kerran tarkistetaan 32 a §:n perusteella tämän lain voimassa ollessa tai kun kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitettu eläke muutetaan tämän lain mukaiseksi. Jos kansaneläke myönnetään tai tarkistetaan tä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

män lain voimaantuloa edeltävältä ajalta, otetaan ulkomailta maksettava etuus huomioon tämän lain voimaantulosta lukien, lukuun ottamatta tapauksia, joissa eläkkeen myöntämistä tai tarkistamista on haettu pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen (SopS 81/81) 27 artiklan perusteella sanotun artiklan 2 kohdan mukaisessa määräajassa.

Pohjaosan saajalle, jonka pohjaosa korotetaan kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (103/82) 25 b §:n mukaisesti, lasketaan uusi lykkäyskorotusprosentti siten, että kansaneläkkeen määrä säilyy 1 päivänä tammikuuta 1997 aikaisemmin maksetun suuruisena. Eläkettä myöhemmin tarkistettaessa uudelleenlaskettua lykkäysprosenttia ei muuteta.

Jos henkilöllä on oikeus saada eläkkeensaajien hoitotukea tämän lain voimaantullessa, maksetaan hoitotukea lain voimaantulon jälkeen, kuitenkin enintään siltä ajalta, jolle hoitotuki on myönnetty.

Vuodelta 1996 maksettavaan kansaneläkkeeseen sovelletaan 24 §:n 3 momenttia, 25 a §:ä, 26 §:n 9 ja 10 momenttia, 42 b §:n 3 momenttia ja 91 a §:ä sellaisena kuin ne ovat tämän lain voimaantullessa voimassa olleissa laissa.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Ennen tämän lain voimaan tuloa alkanut pohjaosa ja lisäosa maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevan lain mukaisena. Jos eläkkeeseen ei kuulu lisäosaa, pohjaosan täysi määrä on 2 316 markkaa vuodessa 1 päivästä tammikuuta 1996 taikka siitä ajankohdasta alkaen, josta lisäosa lakkaa. Tätä eläkkeen määrää pienennetään 1 päivästä tammikuuta 1997 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden alusta 20 prosenttia. Prosenttimäärä lasketaan kunkin vuoden alussa edellä sanotusta 2 316 markasta ottaen huomioon kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuus. Edellä mainitulla tavalla menetellään myös, kun ennen tämän lain voimaantuloa alkanutta määräajaksi myönnettyä eläkettä jatketaan tai työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi. Pohjaosan muuttamisesta tämän voimaantulosäännöksen mukaiseksi 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen annetaan kirjallinen päätös vain pyynnöstä.

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut pohjaosa ja lisäosa maksetaan lain voimaan tullessa voimassa olleen lain mukaisena. Jos eläkkeeseen ei kuulu lisäosaa, pohjaosan täysi määrä on 2 316 markkaa vuodessa 1 päivästä tammikuuta 1996 taikka siitä ajankohdasta alkaen, josta lisäosa lakkaa. Tätä eläkkeen määrää pienennetään 1 päivästä helmikuuta 1997 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden helmikuun alusta 20 prosenttia. *Valtioneuvosto voi alentaa edellä mainittua vähennystä sellaisilla eläkkeensaajilla, joilla arvioitun kokonaiseläkkeen nettomäärä pienenee sen vuoksi, että työntekijän eläkelain 9 §:n ja kansaneläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain perusteella määrätyt indeksikorotukset yhteensä jäävät pienemmiksi kuin tässä momentissa tarkoitettun kansaneläkkeen vuotuisen vähennyksen määrä. Vastaavasti valtioneuvosto voi korottaa kyseistä vähennystä.* Prosenttimäärä lasketaan kunkin vuoden helmikuun alussa edellä sanotusta 2 316 markasta ottaen huomioon kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuus. Edellä mainitulla tavalla menetellään myös, kun ennen tämän lain voimaantuloa alkanutta määräajaksi myönnettyä eläkettä jatketaan tai työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi. Pohjaosan muuttamisesta tämän voimaantulosäännöksen mukaiseksi 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen annetaan kirjallinen päätös vain pyynnöstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

3.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 ja 4 momentti, 3 §:n 3 ja 4 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin 2, 3 a ja 12 kohta ja 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentin 2 kohta, 8 a §, 10 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 a kohta ja 8 §:n 1 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (106/90), 2 §:n 3 ja 4 momentti ja 8 a § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (112/82), 3 §:n 3 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1492/95), 3 §:n 4 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (671/85), 4 §:n 3 momentti ja 6 §:n 3 momentti 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (473/91), 6 §:n 2 momentin 2 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (127/88), 6 §:n 2 momentin 12 kohta ja 14 §:n 1 momentti 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (985/94), 7 §:n 1 momentti 31 päivänä tammikuuta 1995 annetussa laissa (119/95) ja 10 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (887/94), sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 26 päivänä heinäkuuta 1985 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla, uusi 4 ja 5 momentti, uusi 1 a § ja 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla sekä 18 päivänä kesäkuuta 1980 ja 20 päivänä joulukuuta 1982 annetuilla laeilla (455/80 ja 1086/82), uusi 6 momentti seuraavasti:

1 §

Kansaneläkkeen, rintamasotilaseläkkeen ja perhe-eläkelain (38/69) mukaisen leskeneläkkeen saajan asumiskustannusten alentamiseksi suoritetaan eläkkeen lisänä asumistukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Leskeneläkkeenä voidaan suorittaa myös pelkätään asumistukea.

1 §

Asumiskustannusten alentamiseksi *maksetaan tämän lain mukaan asumistukea Suomessa asuvalle henkilölle, joka on täyttänyt 65 vuotta. Samoin asumistukea maksetaan 16 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka saa:*

1) kansaneläkettä, rintamasotilaseläkettä tai perhe-eläkelain (38/69) mukaista leskeneläkettä;

2) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä;

3) kansanedustajain eläkelain (329/67) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettava perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä;

4) täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttö-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi; taikka 5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Jos 1 momentin 2 tai 3 kohdissa tarkoitettu eläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa asumistukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan asumistuen maksamista niin kauan, kun asumistuen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

Leskeneläkkeenä voidaan maksaa myös pelkästään asumistukea.

1 a §

Jos tätä lakia sovellettaessa tulee erikseen ratkaistavaksi kysymys siitä, onko henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asian ratkaisee kansaneläkelaitos sen mukaan kuin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (1573/93) säädetään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin mainitun lain 13 §:ssä säädetään.

2 §

Asumistukea määrättäessä otetaan huomioon asumiskustannukset vain yhdestä asunnosta.

Jos vuokranantajana on eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa lähisukulainen tai lähiomainen tai, jos vuokra ilmeisesti ylittää paikkakunnalla vastaavanlaisesta asunnosta yleensä maksettavan vuokran tahi, jos asunnon koko huomattavasti ylittää eläkkeensaajan ja hänen perheensä tarpeen taikka, jos asumiskustannuksista voidaan katsoa eläkkeensaajan ja hänen perheensä lisäksi muunkin henkilön vastaavan, voidaan asumistukea määrättäessä asumiskustannuksiksi lukea vain se osa, jota olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää kohtuullisena.

Asumistukea määrättäessä otetaan huomioon asumiskustannukset vain yhdestä, vakinaiseksi katsottavasta, Suomessa sijaitsevasta asunnosta.

Jos vuokranantaja on asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa lähisukulainen tai lähiomainen tai, jos vuokra ilmeisesti ylittää paikkakunnalta vastaavanlaisesta asunnosta yleensä maksettavan vuokran tahi, jos asunnon koko huomattavasti ylittää asumistuen hakijan ja hänen perheensä tarpeen taikka, jos asumiskustannuksista voidaan katsoa hänen ja hänen perheensä lisäksi muunkin henkilön vastaavan, voidaan asumistukea määrättäessä asumiskustannuksiksi lukea vain se osa, jota olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää kohtuullisena.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain ne asumiskustannusten enimmäismäärät, jotka otetaan huomioon asumistukea määrättäessä. Enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella. Edellä mainittuja enimmäismääriä korotetaan 20 prosentilla, jos eläkkeensaajan luona asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hänen luonaan asuu vähintään kolme lasta. Lapsella tarkoitetaan 16 vuotta nuorempaa eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa lasta tai sellaista kasvattilasta, jonka toimeentulosta eläkkeensaaja tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Jos molemmille puolisoille on myönnetty kansaneläke, määrätään heille yhteinen asumistuki, joka maksetaan puoliksi kummallekin. Asumistuen puolikkaasta on tällöin voimassa, mitä asumistuesta on säädetty. Jos puolisoista toiselle on myönnetty vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke ja toiselle varhennettu vanhuuseläke, maksetaan asumistuki kuitenkin kokonaan ensiksi mainitulle puolisolle sen kuukauden loppuun saakka, jona viimeksi mainittu puoliso täyttää 65 vuotta.

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain ne asumiskustannusten enimmäismäärät, jotka otetaan huomioon asumistukea määrättäessä. Enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella. Edellä mainittuja enimmäismääriä korotetaan 20 prosentilla, jos asumistuen hakijan luona asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hänen luonaan asuu vähintään kolme lasta. Lapsella tarkoitetaan 16 vuotta nuorempaa asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa lasta tai sellaista kasvattilasta, jonka toimeentulosta hän tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Jos molemmilla puolisoilla on oikeus 1 §:n perusteella asumistukeen, määrätään heille yhteinen asumistuki, joka maksetaan puoliksi kummallekin ottaen kuitenkin huomioon, mitä 5 §:ssä säädetään. Asumistuen puolikkaasta on tällöin voimassa, mitä asumistuesta on säädetty. Jos puolisoista toiselle maksetaan kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä ja toisella on oikeus asumistukeen 1 §:n perusteella, maksetaan asumistuki kokonaan viimeksi mainitulle puolisolle sen kuukauden loppuun saakka, jona varhennettua vanhuuseläkettä saava täyttää 65 vuotta.

4 §

Lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä eläkkeensaajan vuositulon osasta, joka ylittää 16 370 markkaa tai, jos eläkkeensaaja on naimisissa, siitä puolisoitten vuositulon osasta, joka ylittää 25 240 markkaa.

Lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 19 046 markkaa. Naimisissa olevalla henkilöllä, jonka puolisoilla ei ole oikeutta asumistukeen, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoitten vuositulon osasta, joka ylittää 27 916 markkaa. Jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen tai toisella puolisoilla on oikeus asumistukeen ja toinen saa alle 65-vuotiaalle maksettavaa kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoitten vuositulon osasta, joka ylittää 30 592 markkaa. Jos henkilö tai toinen puolisoista saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ylittää 16 370 markkaa tai puolisoiden siitä vuositulon osasta, joka ylittää 25 240 markkaa.

5 §

Jos puolisoista toiselle on myönnetty kansaneläke ja toiselle rintamasotilaseläke tai leskeneläke taikka jos molemmille puolisoille on myönnetty rintamasotilaseläke tai leskeneläke taikka toiselle rintamasotilaseläke ja toiselle leskeneläke, asumistuesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 §:n 4 momentissa on säädetty.

6 §

Vuositulolla tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota eläkkeensaajan tai, jos hän on naimisissa, puolisoiden voidaan kohtuullisen arvion mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain saavan, lisättynä kahdeksalla prosentilla siitä määrästä, jolla eläkkeensaajan omaisuuden arvo ylittää 36 000 markkaa tai, jos hän on naimisissa, jolla puolisoiden omaisuuden arvo ylittää 57 600 markkaa. Vuosituloon lisätään kansaneläkkeeseen ja leskeneläkkeeseen kuuluvan lisäosan sekä rintamasotilaseläkkeen vuotuiset määrät sen ajankohdan mukaisina, josta lukien asumistuki myönnetään tai tarkistetaan. Rintamasotilaseläkkeensaajan tai, jos hän on naimisissa, eläkkeensaajan ja hänen puolisonsa vuositulosta vähennetään 6 190 markkaa.

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

2) kansaneläkelain mukaan maksettavaa pohjaosaa, hoitotukea, puolisolisää ja lapsikorotusta;

3 a) perhe-eläkelain mukaista pohjaosaa eikä koulutustukea;

12) kohdassa 2 tarkoitettua hoitotukea, puolisolisää tai lapsikorotusta vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta eikä kohdissa 3, 4, 4 a sekä 5—11 tarkoitettua etuutta vastaavaa, ulkomailta maksettavaa etuutta.

Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei lueta eläkkeensaajan tai hänen puolisonsa

5 §

Jos toinen asumistukeen oikeutetuista puolisoista saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä, kummallekin puolisolle maksettava asumistuen puolikas määrätään erikseen ottaen huomioon, mitä 4 §:n 3 momentissa säädetään.

6 §

Vuositulolla tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota henkilön tai, jos hän on naimisissa, puolisoiden voidaan kohtuullisen arvion mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain saavan, lisättynä kahdeksalla prosentilla siitä määrästä, jolla henkilön omaisuuden arvo ylittää 36 000 markkaa tai, jos hän on naimisissa, jolla puolisoiden omaisuuden arvo ylittää 57 600 markkaa. Vuosituloon lisätään kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän sekä rintamasotilaseläkkeen vuotuiset määrät sen ajankohdan mukaisina, josta lukien asumistuki myönnetään tai tarkistetaan. Rintamasotilaseläkkeensaaja tai jos hän on naimisissa, hänen ja hänen puolionsa vuositulosta vähennetään 6 190 markkaa.

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

2) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea.

3 a) perhe-eläkelain mukaista perusmäärää;

12) kohdissa 2, 3, 4, 4 a eikä 5—11 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei lueta henkilön omassa käytössä olevaa asun-

Voimassa oleva laki

omistamaa ja heidän käytössään olevaa asuntoa eikä vuositulon vähennykseksi tällaisen asunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja.

7 §

Asumistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa (laitohoito) olevalle eläkkeensaajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta.

8 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

2) kun asumistuen saajan puolisolle myönnetään kansaneläke, rintamasotilaseläke tai perhe-eläkelain mukainen leskeneläke tai se lakkautetaan taikka kun asumistuen saajan puoliso, joka saa varhennettua vanhuuseläkettä, täyttää 65 vuotta tai kun perhesuhteet muutoin muuttuvat; tai

8 a §

Asumistuki voidaan joko määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos eläkkeensaaja on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikontanut taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada asumistuki tai olennaisesti asumistuen määrään. Näin menetellään vain siinä tapauksessa, että eläkkeensaaja on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa asumistukeen. Sama koskee eläkkeensaajaa, joka asumistuen määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa on tahallisesti antanut vääriä tietoja asumistukeen vaikuttavista omista tai puolisonsa tuloista tai omaisuudesta taikka asumiskustannuksista,

Ehdotus

toa eikä vuositulon vähennykseksi tällaisen asunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja.

7 §

Asumistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa (laitohoito) olevalle *asumistuen saajalle* siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta.

8 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

2) kun asumistuen saajan puoliso *täyttää 1 §:n mukaiset edellytykset tai ne lakkaavat* tai kun perhesuhteet muuttuvat; tai

Asumistuki lakkautetaan, jos asumistuen saajan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu etuus lakkaa, ei kuitenkaan työkyvyttömyyseläkkeen tai työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi.

8 a §

Asumistuki voidaan joko määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää *siltä, joka* on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada asumistuki tai olennaisesti asumistuen määrään. Näin menetellään vain siinä tapauksessa, että *hän* on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa asumistukeen. Sama koskee *henkilöä*, joka asumistuen määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa on tahallisesti antanut vääriä tietoja asumistukeen vaikuttavista omista tai puolisonsa tuloista tai omaisuudesta taikka asumiskustannuksista, ja joka tämän vuoksi

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ja joka tämän vuoksi on saanut asumistukea aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla asumistuki 1 momentin perusteella on evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan eläkkeensaajalle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

10 §

Kansaneläkelaitoksen eläkkeensaajien asumistukea koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakunnalta kirjallisella valituksella. Tarkastuslautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

14 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74 b, 74 c ja 75 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—83 ja 84—87 §:ssä, 88 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 88 a §:ssä säädetään.

on saanut asumistukea aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla asumistuki 1 momentin perusteella on evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan henkilölle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

10 §

Kansaneläkelaitoksen eläkkeensaajien asumistukea koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakunnalta kirjallisella valituksella. Tarkastuslautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla muutoin kuin takaisinperinnän osalta.

14 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74 b, 74 c, 75 §:ssä ja 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—83 ja 84—86 §:ssä, 88 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 88 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Asumistuki, joka maksetaan tämän lain voimaan tullessa, muutetaan tämän lain mukaiseksi, kun asumistukea seuraavan kerran tarkistetaan 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Tarkistusta ei kuitenkaan tehdä tämän lain 6 §:n 1 momentista johtuvan vuositulojen muutoksen tai 4 §:ssä tarkoitettujen tulojen muutosten vuoksi.

Asumistukea määrättäessä vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin mukaisesti maksettavaa puolisoliasää eikä lapsikorotusta eikä perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (947/92) voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaisesti maksettavaa koulutustukea.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vas-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

taavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 c ja 15 e § sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (105/82),

muutetaan 14 §, 15 a §, 15 b §:n 1 momentti, 3 momentin 11 ja 12 kohta ja 5 ja 6 momentti, 15 d §:n 1, 3 ja 4 momentti, 15 g §:n 2 momentin johdantokappale, 16, 17 ja 18 §, 21 §:n 4 momentti, 29 §, 30 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 32 a § ja 37 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 14, 16 ja 18 §, 30 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 32 §:n 2 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (104/90), 15 a § muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla sekä 8 päivänä maaliskuuta 1991 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (472/91 ja 548/93), 15 b §:n 1 momentti mainitussa 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa, 15 b §:n 3 momentin 11 kohta ja 15 g §:n 2 momentti mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa, 15 b §:n 3 momentin 12 kohta ja 21 §:n 4 momentti 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (982/94), 15 b §:n 5 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1493/95), 15 b §:n 6 momentti, 15 d §:n 3 ja 4 momentti ja 32 a § mainitussa 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa, 15 d §:n 1 momentti 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1055/83), 17 § muutettuna mainituilla 8 päivänä maaliskuuta 1991 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla, 29 § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla sekä 37 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (888/94), ja

lisätään lakiin uusi 34 a ja 38 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

14 §

Leskelle, jonka oikeus eläkkeeseen 13 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lakkaa, maksetaan, jos hän on saanut leskeneläkettä yli vuoden ajalta, kertasuorituksena ne eläkerät, jotka hänellä olisi ollut oikeus saada seuraavalta vuoden pituiselta ajalta. Kertasuorituksen määrää laskettaessa otetaan

14 §

Leskelle, jonka oikeus eläkkeeseen 13 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lakkaa, maksetaan, jos hän on saanut leskeneläkettä yli vuoden ajalta, kertasuorituksena ne eläkerät, jotka hänellä olisi ollut oikeus saada seuraavalta vuoden pituiselta ajalta. Kertasuorituksen perusteena käytetään sitä kuu-

Voimassa oleva laki

sanottuihin eläke-eriin kuuluvat lisäosa ja asumistuki huomioon sen suuruisina kuin ne ovat leskeneläkkeen viimeisessä kausierässä.

15 a §

Lesken alkueläkkeen ja 9 b §:n 1 kohdan mukaisen jatkoeläkkeen muodostavat pohjaosa, lisäosa ja asumistuki. Muutoin leskeneläkkeen muodostavat lisäosa ja asumistuki.

Pohjaosa on 2 676 markkaa vuodessa.

Täysimääräinen lisäosa on ensimmäisessä kuntaryhmässä 12 504 markkaa ja toisessa 11 856 markkaa vuodessa.

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen lisäosa on ensimmäisessä kuntaryhmässä 10 632 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 10 080 markkaa vuodessa.

Lisäosa myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa leski asuu lisäosan alkamisajankohtana. Ulkomaille asuvalle lisäosa maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto toimittaa kuntien jaon elinkustannusten kalleuden mukaan tässä pykälässä tarkoitettuun kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Asumistuki määräytyy eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaisesti. *Asumistuen maksamisesta on voimassa, mitä 32 §:n 1 momentissa säädetään.*

Leskeneläkkeen pohjaosaa ja lisäosaa ei myönnetä, jos niiden yhteismäärä olisi pienempi kuin 30 markkaa kuukaudessa.

15 b §

Täysimääräisestä lisäosasta vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 1 460 markkaa.

 Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:
 -----

11) vammaistukilain (124/88) mukaista vammaistukea; eikä

Ehdotus

kausieläkettä, joka leskellä oli viimeksi oikeus saada. Kertasuoritukseen ei sisällytetä asumistukea.

15 a §

Lesken alkueläkkeen ja 9 b §:n 1 kohdan mukaisen jatkoeläkkeen muodostavat *perusmäärä, täydennysmäärä* ja asumistuki. Muutoin leskeneläkkeen muodostavat *täydennysmäärä* ja asumistuki.

Perusmäärä on 2 676 markkaa vuodessa.

Täysimääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä 12 504 markkaa ja toisessa 11 856 markkaa vuodessa.

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen *täydennysmäärä* on ensimmäisessä kuntaryhmässä 10 632 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 10 080 markkaa vuodessa.

Täydennysmäärä myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa leski asuu *täydennysmäärän* alkamisajankohtana. Ulkomaille asuvalle *täydennysmäärä* maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto *jakaa kunnat* elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Asumistuki määräytyy eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaisesti.

Leskeneläkkeen *perusmäärää* ja *täydennysmäärää* ei myönnetä, jos niiden yhteismäärä olisi pienempi kuin 30 markkaa kuukaudessa.

15 b §

Leskeneläkkeen täysimääräisestä täydennysmäärästä vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 1 460 markkaa.

 Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:
 -----

11) *kansaneläkelain* mukaista eläkkeensaajien hoitotukea, vammaistukilain (124/88) mukaista vammaistukea tai *rintamasotilaseläkelain* mukaista *rintamalisää*; eikä

Voimassa oleva laki

12) ulkomailta maksettavaa, saman edunjättäjän jälkeen myönnettyä perhe-eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta kuitenkin niin, että kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun valtioiden välisen järjestön palvelukseen perustuva perhe-eläke sekä saman momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut perhe-eläkkeet luetaan tuloksi.

Jos leski on välittömästi ennen leskeneläkkeen lisäosan myöntämistä saanut rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, johon kuuluu pohjaosa tai lisäosa, jonka suuruutta määrittäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, alkueläkkeenä maksettava lisäosa on aina ensimmäisessä kuntaryhmässä vähintään 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä vähintään 40 prosenttia 15 a §:n 3 tai 4 momentissa mainitusta täysimääräisestä lisäosasta.

15 c §

Poiketen siitä, mitä 15 a §:n 3 momentissa on säädetty, täysimääräinen lisäosa on 1 päivästä tammikuuta 1983 saman vuoden loppuun ensimmäisessä kuntaryhmässä 12 000 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 11 352 markkaa vuodessa.

15 d §

Poiketen siitä, mitä 15 b §:ssä on säädetty, ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 sattuneeseen eläketapahtumaan perustuva

1) työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain tai yrittäjien eläkelain (468/69)

Ehdotus

12) ulkomailta maksettavaa eläkettä ja korvausta, mikäli Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu.

Jos leski on välittömästi ennen leskeneläkkeen täydennysmäärän myöntämistä saanut rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, jonka suuruutta määrittäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään, alkueläkkeenä maksettava täydennysmäärä on aina ensimmäisessä kuntaryhmässä vähintään 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä vähintään 40 prosenttia 15 a §:n 3 tai 4 momentissa mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä.

15 c §

(kumotaan)

15 d §

Poiketen siitä, mitä 15 b §:ssä säädetään, ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 sattuneeseen eläketapahtumaan perustuva

1) työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain tai yrittäjien eläkelain (468/69)

Voimassa oleva laki

vähimmäisehtojen mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) tai merimieseläkelain mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

3) maatalousyrittäjien eläkelain mukainen sukupolvenvaihdoseläke sekä

4) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettu vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke siltä osin kuin se ei ylitä kunkin eläkkeen osalta sen perusteena olevasta palkasta 1/9 prosenttia jokaiselta eläkettä määrättäessä huomioon otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useammalta kuin 360 kuukaudelta, luetaan lisäosaa määrättäessä tuloksi siten, että lesken saamisen edellä tarkoitettujen eläkkeiden tai eläkkeen osien yhteismäärästä otetaan huomioon enintään 15 130 markkaa vuodessa. Muilta osin 4 kohdassa tarkoitettu eläke luetaan kokonaisuudessaan lisäosatuloksi.

Ehdotus

vähimmäisehtojen mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) tai merimieseläkelain mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

3) maatalousyrittäjien eläkelain mukainen sukupolvenvaihdoseläke sekä

4) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettu vanhuus- työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke siltä osin kuin se ei ylitä kunkin eläkkeen osalta sen perusteena olevasta palkasta 1/9 prosenttia jokaiselta eläkettä määrättäessä huomioon otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useammalta kuin 360 kuukaudelta,

luetaan *leskeneläkkeen täydennysmäärää* määrättäessä tuloksi siten, että lesken saamisen edellä tarkoitettujen eläkkeiden tai eläkkeen osien yhteismäärästä otetaan huomioon enintään 15 130 markkaa vuodessa. Muilta osin 4 kohdassa tarkoitettu eläke luetaan kokonaisuudessaan *täydennysmäärätuloksi*.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista markkamääristä vähennetään lesken saamien muiden *lisäosaan* vaikuttavien tulojen määrä, ja näin saatuun markkamäärään lisätään se osa, jolla tulot ylittävät 5 700 markkaa.

Mitä 1—3 momentissa on säädetty, sovelletaan myös silloin, kun lisäosaa määrättäessä luetaan tuloksi ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkaneet sotilasvammalain mukainen elinkorko ja huoltoeläke sekä luopumiseläkelain (16/74) mukainen luopumiseläke.

15 e §

Sen estämättä, mitä 15 d §:ssä on säädetty, pykälän 1 momentissa mainittu markkamäärä on 1 päivästä tammikuuta 1983 saman vuoden loppuun 15 130 markkaa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista markkamääristä vähennetään lesken saamien muiden *täydennysmäärään* vaikuttavien tulojen määrä, ja näin saatuun markkamäärään lisätään se osa, jolla tulot ylittävät 5 700 markkaa.

Mitä 1—3 momentissa *säädetään*, sovelletaan myös silloin, kun *täydennysmäärää* määrättäessä luetaan tuloksi ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkaneet sotilasvammalain mukainen elinkorko ja huoltoeläke sekä luopumiseläkelain (16/74) mukainen luopumiseläke.

15 e §

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 g §

Jos edunjättäjä ei ollut asunut Suomessa 1 momentissa säädettyä aikaa, leskeneläkkeen määrä suhteutetaan aikaan, jonka edunjättäjä oli asunut Suomessa, kertomalla pohjaosan ja erikseen täysimääräisen lisäosan määrä suhteutuskertoimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla aika, jonka edunjättäjä oli asunut Suomessa:

16 §

Kun eläkkeensaaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut eri kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen eläkkeensä lisäosa on, lisäosa muutetaan seuraavan kuukauden alusta sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

17 §

Jos lisäosaan vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään 4 000 markkaa verrattuna siihen tuloon, jonka perusteella lisäosa on määrätty, lisäosan määrä on vastaavasti oikaistava tai lisäosa lakkautettava. Lisäosan määrä oikaistaan myös eläkkeensaajan hakemuksesta, jos lisäosaan vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut lisäosaa korottavasti vaikuttava muutos. Jos lisäosan korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

Jos lisäosaa määrättäessä on otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta, lisäosaa uudelleen määrättäessä tuloksi entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu perhe-eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, lisäosan määrä on oikaistava tai lisäosa lakkautettava. Lisäksi sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, jos lisäosaan vaikuttavat tulot ovat

15 g §

Jos edunjättäjä ei ollut asunut Suomessa 1 momentissa säädettyä aikaa, leskeneläkkeen määrä suhteutetaan aikaan, jonka edusjättäjä oli asunut Suomessa, kertomalla *perusmäärän* ja erikseen täysimääräisen *täydennysmäärän* määrä suhteutuskertoimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla aika, jonka edunjättäjä oli asunut Suomessa:

16 §

Kun *leskeneläkkeensaaja* on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut kunnassa, joka kuuluu eri kuntaryhmään kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen eläkkeensä *täydennysmäärä* on, *täydennysmäärä* muutetaan seuraavan kuukauden alusta sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

17 §

Jos *leskeneläkkeen täydennysmäärään* vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään 2 000 markkaa verrattuna siihen *vuosituloon*, jonka perusteella *täydennysmäärä* on määrätty, *täydennysmäärä* on vastaavasti oikaistava tai *se on* lakkautettava. *Täydennysmäärän* määrä oikaistaan myös eläkkeensaajan hakemuksesta, jos *täydennysmäärään* vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut *siihen* korottavasti vaikuttava muutos. Jos *täydennysmäärän* korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

Jos *leskeneläkkeen täydennysmäärää* määrättäessä on otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta, *täydennysmäärää* uudelleen määrättäessä tuloksi entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu perhe-eläkkeiden indeksisidonnaisuudesta.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, *leskeneläkkeen täydennysmäärän määrää* on oikaistava tai *täydennysmäärä* lakkautettava. Lisäksi sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, jos *täy-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

muuttuneet.

dennysmäärään vaikuttavat tulot ovat muuttuneet.

18 §

Eläkkeen lisäosa voidaan määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos eläkkeensaaja on:

1) lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada eläkkeen lisäosa tai olennaisesti vaikuttanut lisäosan määrään, ja jos hän on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa lisäosaan; taikka

2) lisäosan määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa tahallisesti antanut vääriä tietoja lisäosaan vaikuttavista tuloista tai omaisuudesta ja tämän vuoksi saanut lisäosaa aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla eläkkeen lisäosa 1 momentin perusteella on evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan eläkkeensaajalle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

18 §

Leskeneläkkeen *täydennysmäärä* voidaan määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos eläkkeensaaja on:

1) lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada eläkkeen *täydennysmäärä* tai olennaisesti vaikuttanut *täydennysmäärään* määrään, ja jos hän on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa *täydennysmäärään*; taikka

2) *täydennysmäärän* määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa tahallisesti antanut vääriä tietoja *täydennysmäärään* vaikuttavista tuloista tai omaisuudesta ja tämän vuoksi saanut *täydennysmäärä* aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla eläkkeen *täydennysmäärä* 1 momentin perusteella on evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan eläkkeensaajalle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

21 §

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen, jos hän saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai rintamasotilaseläkelain mukaista rintamasotilaseläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä. Mainittua eläkettä saavalle leskelle maksetaan kuitenkin alkueläkettä se määrä, jolla alkueläke olisi suurempi kuin mainittu eläke.

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen, jos hän saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai rintamasotilaseläkelain (119/77) mukaista rintamasotilaseläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä. Mainittua eläkettä saavalle leskelle maksetaan kuitenkin alkueläkettä se määrä, jolla alkueläke olisi suurempi kuin mainittu eläke, *asumistuki ja ylimääräinen rintamalisä*. Eläkkeeseen kuuluvana ei tällöin pidetä kansaneläkelain 30 a §:n mukaista eläkkeensaajien hoitotukea eikä rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää.

29 §

Lesken alkueläkkeeseen kuuluu pohjaosa, lisäosa ja asumistuki. Sama koskee lesken jatkoeläkettä, kun:

1) leskellä on alle 18-vuotias yhteinen lapsi edunjäätäjän kanssa; tai

2) lesken kanssa samassa taloudessa asuu alle 18-vuotias lesken tai edunjäätäjän lapsi,

29 §

Lesken alkueläkkeeseen kuuluu *perusmäärä*, *täydennysmäärä* ja asumistuki. Sama koskee lesken jatkoeläkettä, kun:

1) leskellä on alle 18-vuotias yhteinen lapsi edunjäätäjän kanssa; tai

2) lesken kanssa samassa taloudessa asuu alle 18-vuotias lesken tai edunjäätäjän lapsi,

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

joka on asunut samassa taloudessa jo edunjättäjän kuollessa.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lesken jatkoeläkkeeseen kuuluu lisäosa ja asumistuki.

Leskeneläkkeen pohjaosasta, lisäosasta ja asumistuesta on voimassa, mitä 15 a §:n 2—8 momentissa ja 15 g §:ssä säädetään.

30 §

Leskeneläkkeen lisäosa määräytyy 15 b, 15 d ja 15 f §:n mukaan. Eläkkeensaajan työtulosta otetaan kuitenkin vuosituloa määrättäessä huomioon vain 60 prosenttia. Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös

Lisäosan tarkistamisesta on voimassa, mitä 16—18 §:ssä on säädetty.

joka on asunut samassa taloudessa jo edunjättäjän kuollessa.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lesken jatkoeläkkeeseen kuuluu *täydennysmäärä* ja asumistuki.

Leskeneläkkeen *perusmäärästä*, *täydennysmäärästä* ja asumistuesta on voimassa mitä 15 a §:n 2—8 momentissa ja 15 g §:ssä säädetään.

30 §

Leskeneläkkeen *täydennysmäärä* määräytyy 15 b, 15 d ja 15 f §:n mukaan. Eläkkeensaajan työtulosta otetaan kuitenkin vuosituloa määrättäessä huomioon vain 60 prosenttia. Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös

Täydennysmäärän tarkistamisesta on voimassa, mitä 16—18 §:ssä säädetään.

32 §

Mikäli samalta ajalta, jolta edunsaajalle myöhemmin myönnetään kansaneläke, on maksettu perhe-eläkettä, pidetään viimeksi mainittua kansaneläkkeen ja sen lisien osasuorituksena.

32 a §

Jollei naimisissa olevalla eläkkeensaajalla ole yhteistä taloutta puolisonsa kanssa, hänen lisäosaansa määrättäessä sovelletaan, mitä tässä laissa on säädetty sellaisen eläkkeensaajan lisäosasta, joka ei ole naimisissa.

Jos mies ja nainen avioliittoa solmimatta jatkuvasti elävät yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa, heidän lisäosiin määrättäessä voidaan soveltaa, mitä tässä laissa on säädetty puolisoista.

Jos samalta ajalta, jolta edunsaajalle myöhemmin myönnetään kansaneläke, on maksettu perhe-eläkettä, pidetään viimeksi mainittua kansaneläkkeen, eläkkeensaajien asumistuen ja ylimääräisen rintamalisän osasuorituksena. Tätä säännöstä sovellettaessa kansaneläkkeenä ei pidetä kansaneläkelain 30 a §:n mukaista hoitotukea eikä rintamasiläkeläkelain mukaista rintamalisää.

32 a §

Jollei naimisissa olevalla leskeneläkkeensaajalla ole yhteistä taloutta puolisonsa kanssa, hänen *täydennysmääränsä* määrättäessä sovelletaan, mitä tässä laissa *säädetään* sellaisen eläkkeensaajan *täydennysmäärästä*, joka ei ole naimisissa.

Jos mies ja nainen avioliittoa solmimatta jatkuvasti elävät yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa, heidän *täydennysmääränsä* määrättäessä voidaan soveltaa, mitä tässä laissa *säädetään* puolisoista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

34 a §

Jos leskeneläkkeensaaja on kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitettussa hoidossa, täydennysmäärästä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää ensimmäisessä kuntaryhmässä 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä 40 prosenttia 15 a §:n 3 momentissa mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä ja saman pykälän 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa siinä mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos leskeneläkkeensaajalle maksetaan eläkkeensaajien asumistukilain mukaista asumistukea.

37 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 b, 40—42, 42 b, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—88 ja 88 a §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke voidaan ulkomailla asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyttää asumisvaatimuksen.

37 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke voidaan ulkomailla asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyttää asumisvaatimuksen.

38 a §

Mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään leskeneläkkeen perusmäärästä ja täydennysmäärästä on soveltuvin osin voimassa leskeneläkkeen pohjaosasta ja lisäosasta. Mitä muualla laissa säädetään leskeneläkkeen pohjaosasta ja lisäosasta, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin leskeneläkkeen perusmäärään ja täydennysmäärään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tämän lain 17 §:ä sovelletaan, kun leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut tämän lain voimassa-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

laseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu kansaneläkettä tai perhe-eläkettä, pidetään viimeksi mainittuja rintamasotilaseläkkeen ennakkosuorituksena.

laseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu kansaneläkettä tai perhe-eläkettä *taikka rintamalisää tai ylimääräistä rintamalisää*, pidetään viimeksi mainittuja rintamasotilaseläkkeen ennakkosuorituksena.

8 §

Jos eläkkeenhakija on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen myöntämistä saanut tai jos hänen puolisonsa saa rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, johon kuuluu lisäosa ja jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja rintamasotilaseläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Samoin menetellään, kun rintamapalvelukseen osallistunut nainen on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen alkamista saanut perhe-eläkettä, johon kuuluu lisäosa. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Vuosituloksi ei lueta:

2) kansaneläkelain mukaan maksettavaa pohjaosaa, lisäosaa, hoitotukea, puolisolisää ja lapsikorotusta;

9 §

Kansaneläkettä saavalle rintamasotilaalle maksetaan rintamalisää 852 markkaa vuodessa.

Samoin edellytyksin kuin rintamasotilaalle

Jos eläkkeenhakija on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen myöntämistä saanut tai jos hänen puolisonsa saa rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja *rintamasotilaseläkkeen* indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Samoin menetellään, kun rintamapalvelukseen osallistunut henkilö on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen alkamista saanut leskeneläkettä, johon kuuluu täydennysmäärä. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Vuosituloksi ei lueta:

2) kansaneläkelain mukaan maksettavaa *kansaneläkettä eikä eläkkeensaajien hoitotukea*;

9 §

Henkilölle, jolle on annettu rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamastunnus ja joka ei saa tämän lain mukaista rintamasotilaseläkettä, maksetaan rintamalisää 852 markkaa vuodessa. Ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä, rintamalisä maksetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/88) perusteella.

Samoin edellytyksin kuin 1 momentissa

Voimassa oleva laki

myönnetään rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä sellaiselle henkilölle, joka Suomen kansalaisena on osallistunut vuoden 1918 sotaan ja saanut siitä veteraanitunnuksen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Rintamalisä myönnetään 1 momentissa mainituin edellytyksin myös rintamapalvelukseen osallistuneelle henkilölle, jolle on annettu rintamapalvelustunnus tai rintamatunnus.

Jos kansaneläke on myönnetty varhennettuna vanhuuseläkkeenä, rintamalisää ja ylimääräistä rintamalisää ei suoriteta ennen 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkamista.

Ehdotus

säädetään rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä *myönnetään* sellaiselle henkilölle, joka Suomen kansalaisena on osallistunut vuoden 1918 sotaan ja saanut siitä veteraanitunnuksen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

(3 mom. kumotaan)

(4 mom. kumotaan)

9 a §

Ylimääräinen rintamalisä on 25 prosenttia maksettavan lisäosan määrästä. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta lisäosasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon lisäosaa määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruudesta lisäosasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon lisäosaa määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

Ylimääräinen rintamalisä on 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 3 868,32 markkaa vuodessa. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 a §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittua markkamäärää lykkäysprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävistä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruuden kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävistä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa lisäosaa on oikaistava tai lisäosa on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vastaavasti oikaistava tai se on lakkautettava. Jos sotilas-

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa kansaneläkettä on oikaistava tai kansaneläke on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vastaavasti oikaistava tai se on lakkautettava.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

vammalain mukaisen elinkoron saaja ei saa lisäosaa tai jos lisäosa määräytyy kansaneläkelain 25 b §:n mukaisesti, ylimääräinen rintamalisä on oikaistava tai lakkautettava samoin edellytyksin kuin lisäosa. Ylimääräinen rintamalisä on oikaistava myös silloin, kun sotilasvammalain mukaisen elinkoron saajalle myönnetään lisäosa.

Jos samalta ajalta, jolta henkilölle myöhemmin myönnetään kansaneläke, on maksettu tässä laissa tarkoitettua rintamalisää, pidetään rintamalisää kansaneläkkeensaajalle maksettavan rintamalisän ja ylimääräisen rintamalisän ennakkosuorituksena. Ylimääräinen rintamalisä on oikaistava tai lakkautettava samoin edellytyksin kuin lisäosa. Ylimääräinen rintamalisä on oikaistava myös silloin, kun sotilasvammalain mukaisen elinkoron saajalle myönnetään lisäosa.

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Rintamasotilaseläkettä määrättäessä vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin mukaisesti maksettavaa puolisolisää eikä lapsikorotusta.

Tämän lain 9 §:ssä säädetty markkamäärä vastaa virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan lokakuussa 1976 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Tämän lain 9 a §:n 2 momentissa säädetty markkamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 1986 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

6.

Laki

ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/88) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Ulkomailla asuvalla tai *ulkomailla asuneella* rintamasotilaalla ja rintamapalvelukseen osallistuneella henkilöllä on oikeus rintamalisään sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Rintamalisä myönnetään sellaiselle 65 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka asuu tai on asunut ulkomailla ja jolla ei sen vuoksi ole oikeutta kansaneläkelain (347/56) mukaiseen kansaneläkkeeseen.

Ehdotus

1 §

Ulkomailla asuvalla rintamasotilaalla ja *rintamapalvelukseen* osallistuneella henkilöllä on oikeus rintamalisään sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Rintamalisä myönnetään *ulkomailla asuvalle Suomen tai ulkomaan kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkelain (347/56) mukaista kansaneläkettä.*

5 §

Jos samalta ajalta, jolta henkilölle myöhemmin myönnetään kansaneläke, on maksettu tässä laissa tarkoitettua rintamalisää, pidetään rintamalisää kansaneläkkeensaajalle maksettavan rintamalisän ja ylimääräisen rintamalisän ennakkosuorituksena.

Jos samalta ajalta, jolta henkilölle myöhemmin myönnetään *rintamasotilaseläkelain mukainen rintamalisä*, on maksettu tässä laissa tarkoitettua rintamalisää, pidetään rintamalisää *rintamasotilaseläkelain mukaisen* rintamalisän ja kansaneläkkeensaajalle maksettavan ylimääräisen rintamalisän ennakkosuorituksena.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut tämän lain mukainen rintamalisä maksetaan edelleen tämän lain mukaisena siihen saakka, kun henkilö hakemuksestaan alkaa saada rintamasotilaseläkelain (119/77) mukaista rintamalisää.

7.

Laki

vammaistukilain 1 ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/88) 1 §:n 1 momentti ja 8 §, sellaisena kuin niistä 8 § on 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (890/94), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Suomessa asuvalla 16—64 vuotiaalla henkilöllä, joka ei saa kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyys- tai varhennettua vanhuuseläkettä taikka työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä, on oikeus sairaudesta tai vammasta johtuvan avuntarpeen, haitan ja erityiskustannusten perusteella saada vammaistukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

8 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69, ja 75 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—83, 83 a, 84—88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään.

Ehdotus

1 §

Suomessa asuvalla 16—64-vuotiaalla henkilöllä, joka ei saa

1) kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, tai eläkkeensaajien hoitotukea, taikka

2) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuva täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä; tai

3) kansanedustajain eläkelain (329/67) tai valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä,

on oikeus sairaudesta tai vammasta johtuvan avuntarpeen, haitan ja erityiskustannusten perusteella saada vammaistukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

8 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 ja 75 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—83, 83 a, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
mikuuta 1997.

8.

Laki

sotilasavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/93) 8 §:n 2—4 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 11 §:n 1 momentin 7—9 kohta,
lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 10 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Perusavustus

Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään *kansaneläkkeen pohjaosan* ja yksinäiselle henkilölle paikkakunnalla maksettavan täyden lisäosan suuruinen. Avustus määräytyy porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Ulkomailla asuvalle asevelvollisen omaiselle perusavustus määräytyy *kansaneläkkeen pohjaosan* ja yksinäiselle henkilölle toisessa kuntaryhmässä maksettavan täyden lisäosan perusteella.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen *pohjaosan ja lisäosan* tarkistamisen kanssa.

Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään yksinäiselle henkilölle paikkakunnalla maksettavan täyden *kansaneläkkeen* suuruinen. Avustus määräytyy porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Ulkomailla asuvalle asevelvollisen omaiselle perusavustus määräytyy yksinäiselle henkilölle toisessa kuntaryhmässä maksettavan täyden *kansaneläkkeen* perusteella.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen tarkistamisen kanssa.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

9 §

Asumisavustus

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunnon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot ja [asuntotuotantolain] (247/66) nojalla myönnettyjen lainojen vuosimaksut. Asumismenot otetaan huomioon siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää.

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunnon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot ja *aravalain* (1189/93) tai asuntotuotantolain (247/66) nojalla myönnettyjen lainojen vuosimaksut. Asumismenot otetaan huomioon siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää.

11 §

Huomioon otettavat tulot ja varat

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä palvelusaikana käytävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

7) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen *päivä- tai* isyyspäivärahaa;

8) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa, tai

9) veronpalautuksia.

7) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen isyysrahaa;

8) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa;

9) *asumistukilain* (408/75) mukaista *asumistukea*; tai

10) veronpalautuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään, tarkistusta perusavustuksen määrään ei tehdä vuosina 1997 ja 1998.

9.

Laki

kuntoutusrahalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/91) 16 §:n 2 momentti sekä

muutetaan 18 §:n 2 momentti ja 27 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä 18 §:n 2 momentti on 28 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (1065/94), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettun kansaneläkkeen määrästä otetaan huomioon pohjiosa, lisäosa ja lapsikorotus.

(2 mom. kumotaan)

18 §

Yhteensovitus

Jos kuntoutuja saa ammatillisena kuntoutuksena järjestetyn koulutuksen tai siihen liittyvän harjoittelun ajalta säännöllisesti muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai muuta toimeentuloa turvaavaa tuloa, vähennetään samalta ajalta maksettavasta kuntoutusrahasta mainitut tulot ja korvaukset siltä osin kuin niiden määrä yhteensä ylittää lukukauden ajalta laskettuna keskimäärin *kansaneläkelain* mukaisen *kansaneläkkeen pohjaosan ja yksinäisen henkilön* asianomaisen kuntaryhmän mukaisen täysimääräisen lisäosan yhteismäärän kuukaudessa. Tässä momentissa säädettyä yhteensovitusta ei sovelleta kuntoutusrahaan, joka tämän lain 21 §:n nojalla maksetaan työnantajalle.

Jos kuntoutuja saa *korvausta* ammatillisena kuntoutuksena järjestetyn koulutuksen tai siihen liittyvän harjoittelun ajalta säännöllisesti muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai muuta toimeentuloa turvaavaa tuloa, vähennetään samalta ajalta maksettavasta kuntoutusrahasta mainitut tulot ja korvaukset siltä osin kuin niiden määrä yhteensä ylittää lukukauden ajalta laskettuna keskimäärin *yksinäiselle henkilölle maksettavan hänen* asuinkuntansa kuntaryhmän mukaisen täysimääräisen *kansaneläkkeen määrän* kuukaudessa. Tässä momentissa säädettyä yhteensovitusta ei sovelleta kuntoutusrahaan, joka 21 §:n nojalla maksetaan työnantajalle.

27 §

Maksaminen

Jos henkilölle kuntoutusrahana kuukaudel-

Jos henkilölle kuntoutusrahana kuukaudel-

Voimassa oleva laki

ta maksettava erä olisi pienempi kuin 17 §:n 1 momentin mukaan päivää kohti laskettava vähimmäismäärä, ei kuntoutusrahaa makseta

Ehdotus

ta maksettava erä olisi pienempi kuin 17 §:n mukaan päivää kohti laskettava vähimmäismäärä, ei kuntoutusrahaa makseta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Kuntoutusrahalain 16 §:ssä tarkoitettuna kansaneläkkeenä otetaan huomioon myös kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaisesti maksettava lapsikorotus.

10.**Laki**

kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1496/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 momentin perusteella maksettavia lapsikorotuksia ja puolisolisiä ei kuitenkaan koroteta tai alenneta tämän lain 1 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Ehdotus

Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin perusteella maksettavia puolisolisiä ja lapsikorotuksia ei kuitenkaan koroteta tai alenneta kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain 1 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

11.

Laki

asumistukilain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/75) 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 3 ja 4 kohta
 sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetussa laissa ja 2 §:n 3 ja 4 kohta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1498/95), sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä helmikuuta 1987 annetulla lailla (154/87) ja mainitulla 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetulla lailla, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Asumistukea voidaan valtion varoista myöntää ruokakunnalle vuokra-asunnon tai omistusasunnon asumismenojen vähentämiseksi siten kuin tässä laissa säädetään. Mitä tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa taikka valtioneuvoston päätöksessä on vuokra-asunnosta säädetty tai määrätty, sovelletaan myös asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/90) tarkoitettuun asumisoikeusasuntoon.

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

3) yhden henkilön ruokakunnalle, jos asianomainen henkilö *saa sellaista eläkettä tai hänelle voidaan vahvistaa oikeus sellaiseen eläkkeeseen, jonka lisänä voidaan myöntää eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea;*

4) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva saa 3 kohdassa tarkoitettua eläkettä tai jos hänelle voidaan vahvistaa oikeus 3 kohdassa tarkoitettuun eläkkeeseen; eikä

Ehdotus

1 §

Asumistukea voidaan valtion varoista myöntää ruokakunnalle *Suomessa sijaitsevan, vakinaiseksi katsottavan* vuokra-asunnon tai omistusasunnon asumismenojen vähentämiseksi siten kuin tässä laissa säädetään. Mitä tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa taikka valtioneuvoston päätöksessä *säädetään* vuokra-asunnosta, sovelletaan myös asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/90) tarkoitettuun asumisoikeusasuntoon.

Ruokakuntaan pysyvästi kuuluvaksi henkilöksi katsotaan vain Suomessa asuva henkilö.

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

3) yhden henkilön ruokakunnalle, jos asianomainen henkilö *täyttää* eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen:

4) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon *kuuluva henkilö täyttää* eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen; eikä

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 1997.
—————

12.

Laki**asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/93) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

Tässä laissa säädetään Suomessa asumises-
ta määrättäessä oikeudesta kansaneläkelain
(347/56), perhe-eläkelain, (38/69), sairausva-
kuutuslain (364/63), lapsen hoitotuesta anne-
tun lain (444/69), vammaistukilain (124/88),
kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntou-
tuksesta annetun lain (610/91), kuntoutusra-
halain (611/91), lapsilisälain (796/92) ja äi-
tiysavustuslain (477/93) sekä työttömyystur-
valain (602/84) (sosiaaliturvalainsäädäntö)
mukaisiin etuuksiin.

Tässä laissa säädetään Suomessa asumises-
ta määrättäessä oikeudesta kansaneläkelain
(347/56), perhe-eläkelain (38/69), *eläkkeen-
saajien asumistukilain (591/78)*, sairausva-
kuutuslain (364/63), lapsen hoitotuesta anne-
tun lain (444/69), vammaistukilain (124/88),
kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntou-
tuksesta annetun lain (610/91), kuntoutusra-
halain (611/91), lapsilisälain (796/92) ja äi-
tiysavustuslain (477/93) sekä työttömyystur-
valain (602/84) ja *työmarkkinatuesta annetun
lain (1542/93) (sosiaaliturvalainsäädäntö)*
mukaisiin etuuksiin.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tam-
mikuuta 1997.
—————

13.

Laki

työntekijäin eläkelain 4 a ja 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 4 a §:n 2 momentin 2 kohta ja 8 §:n 5 momentti
 sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1482/95), seuraavasti:

4 a §

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

2) jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai sai kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

2) jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai sai 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, *eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaista taikka* kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

8 §

Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnetty tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke, 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä vastaava muu perhe-eläke taikka 1 momentissa tarkoitettua muuta eläkettä tai jatkuvaa korvausta vastaava perhe-eläke tai jatkuva korvaus yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke on 4 momentissa tarkoitettuja peruseläkkeitä vastaavista kaikista perheeläkkeistä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perheeläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovitusperusteesta vähennettynä kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-eläkelain mu-

Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnetty tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke, 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä vastaava muu perhe-eläke taikka 1 momentissa tarkoitettua muuta eläkettä tai jatkuvaa korvausta vastaava perhe-eläke tai jatkuva korvaus yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä määrä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke on 4 momentissa tarkoitettuja peruseläkkeitä vastaavista kaikista perheeläkkeistä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovitusperusteesta vähennettynä kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-

Voimassa oleva laki

kaan suoritettavan lapseneläkkeen perusmäärällä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen *pohjaosan määrällä*. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perhe-eläkkeen saajana on lesken asemesta edunjättäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perheeläkelain mukaisen leskeneläkkeen pohjaosan määrää. Jos 7 h §:n mukaisesti edunsaajien lukumäärän perusteella laskettu perhe-eläke on pienempi kuin edunjättäjän eläke, alennetaan edellä sanottuja prosenttimääriä samassa suhteessa. Yhteensovitettu perhe-eläke jaetaan edunsaajien kesken 7 h §:ssä mainittujen määrien suhteessa.

Ehdotus

eläkelain mukaan suoritettavan lapseneläkkeen perusmäärällä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perheeläkelain mukaisen leskeneläkkeen *perusmäärällä*. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perheeläkkeen saajana on lesken asemesta edunjättäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perheeläkelain mukaisen leskeneläkkeen *perusmäärää*. Jos 7 h §:n mukaisesti edunsaajien lukumäärän perusteella laskettu perhe-eläke on pienempi kuin edunjättäjän eläke, alennetaan edellä sanottuja prosenttimääriä samassa suhteessa. Yhteensovitettu perhe-eläke jaetaan edunsaajien kesken 7 h §:ssä mainittujen määrien suhteessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 1997.

Tämän lain 4 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan, jos edunjättäjä on kuollut lain tultua voimaan.

14.

Laki**valtion perhe-eläkelain 3 ja 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/68) 3 §:n 1 momentin 2 kohta ja 6 §:n 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (103/90), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

Ehdotus

3 §

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

2) jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai sai kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja se oli jatkunut

2) jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai *sai työntekijän eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaista taikka* kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut

Voimassa oleva laki

vähintään viisi vuotta.

Ehdotus

vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täytännyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

6 §

Myönnettäessä perhe-eläke sellaisen edunjättäjän jälkeen, joka oli valtion eläkelain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu vanha edunsaaja, on yhteensovitusraja kuitenkin seuraavan taulukon mukainen prosenttimäärä, joka määräytyy edunjättäjän valtion eläkelain mukaan vuoden 1994 loppuun mennessä eläkeajaksi luettavan palvelusajan perusteella:

Yhteensovitusrajasta vähennetään kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-eläkelain (38/69) mukaan suoritettavan lapseneläkkeen perusmäärä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärä. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin edellä olevan taulukon mukaisen prosenttimäärän puolikas yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perhe-eläkkeen saajana on lesken asemesta edunjättäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tätä lakia sovelletaan, jos edunjättäjä on kuollut lain tultua voimaan. Jos edunjättäjä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1940, valtion perhe-eläkelain 6 §:ää sovelletaan kuitenkin sellaisena kuin se oli ennen 30 päivänä joulukuuta 1993 annettua valtion perhe-eläkelain muutosta (1530/93) niin, että pykälässä mainitun leskeneläkkeen pohjaosan määrän sijasta käytetään leskeneläkkeen perusmäärää.